

**Rapport fra Kommissionen - Årsrapport om det strukturpolitiske
førtiltrædelsesinstrument (ISPA) 2002 /* KOM/2003/0655 endelig udg. */**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN - ÅRSRAPPORT OM DET STRUKTURPOLITISKE
FØRTILTRÆDELSESINSTRUMENT (ISPA) 2002

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord

Resumé

ISPA-budgettet 2002

Finansiering af projekter

1. Nye ISPA-projekter

2. Forpligtelser på miljøområdet

3. Forpligtelser på transportområdet

4. Projekter finansieret i 2000-2002

5. Betalinger

Teknisk bistand

6. Former for og levering af teknisk bistand

7. Projekt-relateret teknisk bistand

8. Teknisk bistand på Kommissionens initiativ

Forvaltning og gennemførelse

9. Projektovervågning

10. Finansiell forvaltning og kontrol

11. Revisionsrettens beretning om ISPA

12. Medfinansieringspartnere - EIB og EBRD

Bidrag til EU's politikker

13. Miljøpolitiske spørgsmål

14. Transportpolitik: fra TINA til TEN-T

15. Offentlige kontrakter

Samordning af førtiltrædelsesinstrumenterne

Kommunikationsaktioner

Landeprofiler

16. Bulgarien

17. Tjekkiet

18. Estland

19. Ungarn

20. Letland

21. Litauen

22. Polen

23. Rumænien

24. Slovakiet

25. Slovenien

Forkortelser

Nyttige informationskilder

Bilag I: Landetabeller

Bilag II: Liste over projekter

Forord

Den foreliggende rapport om gennemførelsen af det strukturpolitiske førtiltrædelsesinstrument (ISPA) for året 2002 er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 12 i ISPA-forordningen [1].

[1] Rådets forordning (EF) nr. 1267/1999 af 21. juni 1999.

Rapporten er blevet tilpasset for at tage hensyn til de bemærkninger, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget har fremsat vedrørende de tidligere årsrapporter.

ISPA's mål

Ved at støtte infrastrukturene på de EU-prioriterede områder transport og miljø bidrager ISPA på to måder til at forberede de central- og østeuropæiske ansøgerlande [2] på tiltrædelsen:

[2] Bulgarien, Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Slovakiet, Slovenien, Tjekkiet og Ungarn.

i) ved at bidrage til at landenes infrastrukturer på de to områder hurtigere bliver bragt op på EU-niveau, hvilket vil støtte indførelsen og overholdelsen af den relevante fællesskabsret i modtagerlandene

ii) ved at gøre landene fortrolige med EU-procedurerne, så der sikres en effektiv og gennemsigtig forvaltning af Samhørigheds- og strukturfondene efter tiltrædelsen.

EU yder via ISPA finansiel støtte til de miljøaspekter, hvor investeringsbehovene er størst, nemlig vandforsyning, spildevandsbehandling og affaldsforvaltning. ISPA hjælper desuden kandidatlandene med at styrke deres kapacitet til at gennemføre den vigtigste lovgivning på miljøområdet.

På transportområdet støtter ISPA opbygningen og rehabiliteringen af transportinfrastrukturen og dennes integration i de europæiske transportnetværk med henblik på at forbedre kandidatlandenes økonomiske udvikling.

Ud over disse primære mål, hvortil der årligt afsættes 1 040 mio. EUR (i 1999-priser), har ISPA medvirket til at formidle forsyningsydelser af god kvalitet, som har bidraget til at forbedre levestandarden og de sociale og sundhedsmæssige vilkår for et stort udsnit af befolkningen i de tiltrædende lande og i kandidatlandene.

For at undgå overlapning med de to andre førtiltrædelsesinstrumenter, PHARE og SAPARD, fokuserer ISPA primært på at støtte større investeringer. Dette forhindrer dog ikke at ISPA også finansierer grupper af mindre projekter, hvis de pågældende projekter tager sigte på et og samme funktionelle, geografiske eller økonomiske mål.

Resumé

Denne rapport er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 12 i ISPA-forordningen (EØF) nr. 1267/1999 og dækker året 2002.

Nu, hvor man kun er et par måneder fra tiltrædelsen, forekommer ISPA's rolle i forbindelse med forberedelsen af de nye medlemsstater til Fællesskabets samhørighedspolitik at være endnu vigtigere. Specielt fordi ISPA skal hjælpe de tiltrædende lande med at realisere en blid overgang til Samhørighedsfonden og gøre myndighederne og modtagerne fortrolige med Kommissionens procedurer for strukturforanstaltninger. Rapporten søger derfor at se på ISPA's rolle i de tre første anvendelsesår og fokuserer bl.a. på teknisk bistand, udbud, indgåelse af kontrakter og revisioner i denne periode.

Nøgleoplysninger om 2002

Støtte til ISPA-modtagerlandene med at forbedre deres infrastrukturer og politik på miljøområdet og styrke de europæiske transportforbindelser

Gennem ISPA har EU fortsat sin finansielle støtte til miljøprojekter, der kræver større infrastrukturinvesteringer som f.eks. vandforsyning, spildevandsbehandling og affaldshåndtering. Desuden har ISPA vist sig at være et nyttigt instrument til at gøre kandidatlandene mere fortrolige med de væsentligste miljøforskrifter og styrke deres kapacitet til at gennemføre dem.

I transportsektoren er det ISPA's rolle at bidrage til udviklingen af de fremtidige transeuropæiske transportnetværk og støtte sammenkobling af og interoperabilitet mellem såvel de nationale netværk som mellem disse netværk og EU's netværk. Som i tidligere år har ISPA-støtten til denne sektor i 2002 fokuseret på moderniseringen og udvidelsen af TINA-netværket (Transport Infrastructure Needs Assessment).

Siden 2000 er der blevet afsat i alt 74,3 mio. EUR til 49 tekniske bistandsforanstaltninger fra ISPA med henblik på at hjælpe med forberedelsen af projekter og ansøgninger og forbedre gennemførelsesorganernes administrative kapacitet, herunder også til decentral gennemførelse. Dette omfattede, at 14 nye foranstaltninger blev godkendt i 2002 med henblik på forberedelsen af nye projekter i 2003 og senere, dvs. under Samhørighedsfonden.

I 2002 traf Kommissionen beslutning om 80 nye projekter. ISPA-støtten til disse projekter androg 1,55 mia. EUR, som repræsenterede 64,9 % af de samlede støtteberettigede omkostninger på 2,4 mia. EUR. Med de beslutninger, der blev truffet mellem 2000-2002, har Kommissionen godkendt i alt 249 ISPA-foranstaltninger, eller 8,8 mia. EUR i støtteberettigede omkostninger, hvoraf EU finansierede i alt 5,65 mia. EUR (64,5 %). Resultatet er, at Kommissionen allerede har tildelt næsten 75 % af de midler, der var afsat til hele perioden 2002 til 2006 til prioriterede projekter i miljø og transportsektorerne.

Forpligtelserne i 2002 var ligeligt fordelt mellem miljø- og transportsektoren og bragte de samlede forpligtelser for perioden 2000-2006 op på 3,2 mia. EUR. Siden 2000 er 49 % af forpligtelserne blevet tildelt miljøprojekter og 51 % transportprojekter.

Over halvdelen af forpligtelserne i transportsektoren blev tildelt til jernbaneinfrastruktur, hvilket afspejler Kommissionens mål om at fremme miljøvenlige transportformer.

Med undertegnelsen af en række bygge- og anlægskontrakter og mange tjenesteydelseskontrakter i 2002 er der sket store fremskridt med den praktiske gennemførelse i marked i forhold til året før, bl.a. som resultat af ansøgerlandenes øgede kapacitet til forvaltning af udbud og kontraktindgåelse.

Udbetalinger fra ISPA androg i alt 388,5 mio. EUR i 2002, hvilket er det dobbelte af udbetalingerne i 2001. Dette viser, at der er sket betydelige fremskridt med gennemførelsen af ISPA-foranstaltningerne i forhold til tidligere år, hvilket afspejler sig i en stigning i antallet af betalinger af andet forskud og af mellemliggende betalinger.

Forbedring af den administrative og institutionelle kapacitet til projektförvaltning og politikimplementering

Som i de foregående år ydede Kommissionen via ISPA teknisk bistand til forbedring af de nationale organers kapacitet til implementering af miljøpolitikken og offentlige indkøb, da kandidatlandene fortsat har vanskeligt ved at leve op til de nødvendige standarder.

Kommissionen afholdt to multilaterale seminarer om vandrammedirektivet for at hjælpe kandidatlandene med at opstille nye vandforvaltningspolitikker og forberede fremtidige projekter under ISPA og Samhørighedsfonden ud fra kravene i dette direktiv, særlig med hensyn til den integrerede forvaltning af vandløbslande.

Der blev desuden afholdt en række seminarer for at oplære modtagerlandenes embedsmænd i at udarbejde udbudsdokumenter, vurdere tilbud og overvåge af kontrakter.

Kommissionen søgte at fremme en forståelse for mulighederne og risiciene i forbindelse med offentlige-private partnerskaber i forsyningssektoren, herunder metoder til at strukturere sådanne partnerskaber med finansiering i form af tilskud. Med henblik herpå blev der afholdt et bredt multilateralt forum og flere formidlende seminarer, og der blev udgivet et sæt retningslinjer i marts 2003.

Udvikling af tilstrækkelige finansforvaltnings- og kontrolsystemer

I forbindelse med overgangen fra Kommissionens forudgående kontrol af udbuds- og kontraktindgåelsesprocedurerne til en decentral kontraktforvaltning i modtagerlandene (EDIS) blev alle landene på ét nær færdige med første fase af systemvurderingen (vurdering af mangler) i 2002. Et af landene har allerede anmodet om fritagelse for forudgående kontrol, idet det bekræfter at have opfyldt minimumskriterierne og -betingelserne for anvendelse af EDIS.

De nye systemrevisioner, Kommissionen foretog i 2002 for at vurdere forvaltnings- og kontrolsystemerne i kandidatlandene, viser, at der er gjort betydelige fremskridt med at opfylde ISPA-forordningens krav på dette område.

ISPA-budgettet 2002

Budgettet for ISPA-instrumentet finansieres over de to budgetposter B7-020 og B7-020A. Den første post omfatter bevillinger til medfinansiering af projekter (foranstaltninger) i kandidatlandene på miljø- og transportområdet og bevillinger til teknisk bistand (TB) til identificering og forberedelse af de bedste projekter. Den omfatter også bevillinger til foranstaltninger, der skal hjælpe kandidatlandene med at nå frem til en fuldt ud decentral forvaltning (EDIS). Post B7-020A omfatter bevillinger til finansiering af aktioner på Kommissionens initiativ.

I 2002 blev der på Kommissionens budget bevilget 1 109 mio. EUR til ISPA-instrumentet. I første omgang blev der afsat 1 089,2 mio. EUR til budgetposten B7-020 (projekter). Beløbet blev senere forhøjet med 18,25 mio. EUR, som overførtes fra post B7-020A. Der var følgelig 1 107 mio. EUR til rådighed til støtte til projekter fremlagt på initiativ af modtagerlandene. Fra det oprindelige B7-020A-budget (19,8 mio. EUR) blev der indgået forpligtelser for 1,55 mio. EUR til aktiviteter på Kommissionens initiativ.

Tabel 1: ISPA-budgettet for 2002

>TABELPOSITION>

Finansiering af projekter

1. Nye ISPA-projekter

I 2002 vedtog Kommissionen 80 nye ISPA-foranstaltninger, der omfattede 23 investeringer i transportinfrastruktur, 51 investeringer i miljøinfrastruktur og 1 kombineret miljø- og transportinvestering. Blandt disse projekter godkendte Kommissionen 9 nye foranstaltninger for teknisk bistand (TB) til projektforbereelse, heraf 6 vedrørende forberedelse af transportprojekter og 3 vedrørende forberedelse af miljøprojekter. 5 af de nye foranstaltninger vedrørte decentral gennemførelse [3]. Det samlede ISPA-bidrag til projekterne finansieret i 2002 udgjorde dermed 1,55 mia. EUR, svarende til en gennemsnitlig støttesats på 64,9 % af de samlede støtteberettigede projektomkostninger på 2,39 mia. EUR. Restbeløbet finansieres af ansøgerlandene via nationale kilder på centralt, regionalt og/eller lokalt plan samt af internationale finansielle institutioner (IFI).

[3] TB til decentral gennemførelse (EDIS) omtales nærmere i kapitlet "Teknisk bistand".

Tabel 2: Nye beslutninger om ISPA-projekter i 2002

>TABELPOSITION>

NB: Beslutningsbeløbene viser det samlede ISPA-bidrag til projekterne, og forpligtelsesbeløbene viser de samlede årlige forpligtelser for budgettet (i dette tilfælde 2002).

Forpligtelserne beløb sig i 2002 til i alt 1 107 mio. EUR for dels de nye projekter omfattet af årets beslutninger (724 mio. EUR), dels igangværende projekter omfattet af tidligere års beslutninger.

2. Forpligtelser på miljøområdet

Ca. 43 % af budgetforpligtelserne på miljøområdet i 2002 vedrørte projekter, der omfattede både drikkevandsforsyning og spildevandsafledning, og en tredjedel vedrørte projekter, der omfattede spildevandsafledning og -behandling, og som hovedsagelig fokuserede på fornyelse, reparation eller udvidelse af kloaknet og opførelse af nye eller istandsættelse/modernisering af eksisterende rensningsanlæg. Ca. 4 % af midlerne gik til projekter, der vedrørte drikkevand (forsyning og/eller behandling), og ca. 18,4 % til projekter, der vedrørte forvaltning af fast affald, og som primært bestod i lukning af gamle og etablering af nye lossepladser, ofte i forbindelse med indførelse af selektiv affaldsindsamling og behandlings-/genbrugssystemer.

Tabel 3: Forpligtelser i 2002 - Miljøsektoren fordelt på undersektorer [4]

[4] Dette omfatter forpligtelser for projekter, som der blev truffet beslutning om i 2002, og forpligtelsestrancher for projekter, som der blev truffet beslutning om i de foregående år.

>TABELPOSITION>

Projekt for oversvømmelseshjælp (Kombineret miljø- og transportprojekt)

I august 2002 blev det vestlige Tjekkiet ramt af de værste oversvømmelser, der er set i nyere tid i Böhmen og Prag-regionen. En hurtig istandsættelse af den berørte transport- og miljøinfrastruktur mentes at kunne begrænse de sociale og økonomiske følger af oversvømmelseskaderne og lette reparationsarbejdet i andre sektorer. Derfor blev den tjekkiske regering og Kommissionen enige om at overføre 24 mio. EUR fra landets tildeling af ISPA-midler i 2002 til finansiering af reparations- og genopbygningsarbejder i disse sektorer.

For jernbanetransporten medførte oversvømmelserne afbrydelser på 23 linjer. Det kræver hovedsagelig reparationsarbejder at få disse linjer genåbnet. For vejtransportens vedkommende består skaderne i hel eller delvis ødelæggelse af broer, jordskred, underminering af rabatter, revner i belægningen og tilmudring af dræningsanlæg.

Miljø-mæssigt set er især spildevandsanlæg og kloaksystemer i Vltava- og Labe-vandopløbslandene (bifloder til Elben) ramt. Hovedparten af elinstallationerne og de elektriske/mekaniske fittings på 29 anlæg har måttet repareres. Desuden er der sket miljøskader på anlæg ved floder, såsom dæmninger eller bredder.

I betragtning af de usædvanlige omstændigheder gælder der følgende særlige bestemmelser for denne foranstaltning:

- * ISPA-støttesatsen forhøjes til 85 %.
- * Kontrakter kan eventuelt indgås efter forhandlingsproceduren i henhold til bestemmelserne i PRAG (praktisk vejledning om PHARE-, ISPA- og SAPARD-kontraktindgåelsesprocedurer).
- * Der udbetales et enkelt forskud på 40 % af den maksimale ISPA-støtte efter undertegnelse af finansieringsaftalen.
- * Identificering, vurdering og overvågning af projekterne foretages af modtagernes personale med supplerende teknisk bistand på grundlag af kontrakter, Kommissionen indgår på eget initiativ.

3. Forpligtelser på transportområdet

Som i de foregående år anvendtes ISPA-støtten i transportsektoren til udvidelse og forbedring af TINAnettet (vurdering af transportinfrastrukturbehov) for at lette forbindelserne mellem EU og kandidatlandene inden for rammerne af det fremtidige transeuropæiske transportnet (TEN-T). Ca. 54 % af budgetforpligtelserne i denne sektor i 2002 vedrørte jernbaneprojekter, primært med henblik på rehabilitering og opgradering af den eksisterende infrastruktur til EU-standard. Og ca. 46 % af midlerne gik til vejprojekter, der bl.a. omfattede nye vejanlæg og modernisering af veje med henblik på opfyldelse af EU's kapacitets- og sikkerhedsnormer.

Tabel 4: Forpligtelser i 2002 - Transportsektoren fordelt på undersektorer [5]

[5] Dette omfatter forpligtelser for projekter, som der blev truffet beslutning om i 2002, og forpligtelsestrancher for projekter, som der blev truffet beslutning om i de foregående år.

>TABELPOSITION>

4. Projekter finansieret i 2000-2002

I perioden 2000-2002 vedtog Europa-Kommissionen i alt 249 projekter på basis af forslag fra kandidatlandene. 151 af disse projekter vedrører miljøsektoren (inklusive et projekt for oversvømmelseshjælp), 87 vedrører transportsektoren, og 10 vedrører teknisk bistand til decentral gennemførelse. De samlede støtteberettigede investeringsomkostninger for foranstaltningerne beløber sig til 8,76 mia. EUR, hvoraf 5,65 mia. EUR, eller 64,5 %, finansieres af EU over budgetposten B7-020. Kommissionen har dermed i de tre første ISPA-år fordelt over 75 % af de midler, der er afsat til ISPA for perioden 2000-2006.

Tabel 5: Projektbeslutninger 2000-2002

>TABELPOSITION>

Første afsluttede transportprojekt (Litauen)

Det første ISPA-transportprojekt blev afsluttet i 2002. Foranstaltningen var første fase af et vejprojekt i tre faser, som løber indtil 2006 og omfatter forbedring af det litauiske afsnit af den paneuropæiske IXB

Helsinki-Kreta Transportkorridor mellem Vilnius og Klaipeda. Fase 2 og 3 består i forbedringsarbejder, der skal udføres i 2003-2004 og 2005-2006, og der forudses også ydet EU-tilskud hertil. Det litauiske korridorafsnit, der er den næstvigtigste prioritet i det nationale transportudviklingsprogram, kræver

* forøgelse af belægningens konstruktionsstyrke til EU-standard, specielt så den kan tåle et akseltryk på 11,5 t

* forbedring og udvidelse af 87 km eksisterende motorvej

* forbedring af belægningen på begge vejbaner på hele den ca. 300 km lange vejstrækning

* indførelse af trafiksikkerhedsforanstaltninger (afskærmning og belysning).

Det litauiske vejafsnit, der blev bygget i kommunistperioden for at lette adgangen til den daværende militære havn i Klaipeda, var af temmelig høj standard efter datidens forhold. Vejen lever imidlertid ikke op til nutidens krav, og belægningen forringes hurtigt, hvilket medfører skader på køretøjerne og nødvendiggør hyppige reparationsarbejder. Desuden har afsnittet mellem Vilnius og Kaunas (95 km) smalle vejbaner og begrænsede eller ingen hårde rabatter, og det vil derfor også blive forbedret. Da vejen er den eneste realistiske rute mellem de tre større byer (Vilnius, Kaunas og Klaipeda), forventes forbedringerne som sådanne ikke at medføre øget trafik. Det forventes på den anden side, at sliddet på køretøjerne og vedligeholdelsesudgifterne vil blive betydeligt formindsket, og at gennemsnitsfarten på afsnittet Vilnius-Kaunas vil blive lidt højere.

Til den afsluttede første fase af forbedringen af vejafsnittet, nemlig udvidelse og styrkelse af 37,2 km vej og styrkelse alene af 135 km vej, blev der i 2000 ydet en ISPA-støtte på 19,56 mio. EUR (75 % af de støtteberettigede omkostninger), mens resten finansieredes af den litauiske vejfond. Planlægningen og projekteringen af de nødvendige arbejder indledtes i begyndelsen af 1999 og afsluttedes i midten af 2000, mens selve udførelsen startede i foråret 2001 og varede indtil udgangen af 2002.

5. Betalinger

Betalingerne for hvert ISPA-projekt består af to forskud, begge på 10 % af ISPA-bidraget - det første efter undertegnelse af finansieringsaftalen og det andet efter undertegnelse af den første anlægskontrakt - og mellemliggende betalinger på indtil 80 % (90 % under særlige omstændigheder) af bidraget samt restbeløbet, som udbetales efter godkendelse af den endelige projektrapport.

Betalingerne i 2002 omfattede således:

- betaling af det første forskud for projekter vedtaget i 2002 og 2001
- betaling af det andet forskud for projekter vedtaget i 2001 og 2000
- mellemliggende betalinger for udgifter afholdt til projekter vedtaget i 2001 og 2000.

Det første forskud udbetales for det meste året efter det år, hvor beslutningen om ISPA-støtte er truffet, da hovedparten af beslutningerne om ISPA-foranstaltninger træffes i løbet af efteråret, og modtagerlandenes myndigheder derefter også skal have en vis tid til at underskrive beslutningerne. For de projekter, som der blev truffet beslutning om i 2002, udgjorde betalingerne således kun 8 % af de tilsvarende forpligtelser, mens betalingerne for de projekter, som der blev truffet beslutning om i 2000, udgjorde over 30 % af de tilsvarende forpligtelser.

De samlede ISPA-betalinger (inklusive for decentralisering) beløb sig i 2002 til 388,5 mio. EUR, dvs. det dobbelte af betalingerne i 2001 (197 mio. EUR). Dette bekræfter de mærkbare fremskridt i gennemførelsen af ISPA-foranstaltningerne i 2002, hvilket også ses af det betydelige antal udbetalinger af det andet forskud og det stigende antal mellemliggende betalinger.

Tabel 6: Betalinger i 2002 (EUR)

>TABELPOSITION>

Tabel 7: Projektbetalinger (2000-2002)

>TABELPOSITION>

Hvorfor tager det tid at få kontrakterne på plads?

For ethvert infrastrukturprojekt gælder det, at kvaliteten af forberedelsen af projektet spiller en afgørende rolle for, hvornår udbuddet af arbejderne og også selve arbejderne kan iværksættes. Jo bedre projektet er forberedt i alle henseender - det tekniske koncept, forundersøgelser og udformning,

vurderinger og undersøgelser af virkningerne, høring af befolkning og myndigheder, tilladelser og licenser, finansieringsordning, forberedelse af udbudsdokumenter osv. - jo hurtigere og lettere kan kontrakterne indgås. Det står imidlertid klart, at det tager tid at få erfaring på dette område, og at den må opbygges lidt efter lidt. Derfor indeholder ISPA-beslutningerne i nogle tilfælde, særlig for de tidligste ISPA-projekter og de mere komplekse miljøprojekter, betingelser om yderligere vurderinger og undersøgelser.

Det må også tages i betragtning, at Kommissionen skal godkende udbuds- og kontraktindgåelsesprocessen og de tilhørende dokumenter for både tjenesteydelser og bygge- og anlægsarbejder. Der går således yderligere tid med høring af Kommissionens delegerationer. Dertil kommer, at der særlig for mere komplekse bygge- og anlægskontrakter ofte anvendes udbud på grundlag af resultatbaserede 'Plant, design and build' FIDIC [6]-kontraktbetingelser, hvor de bydende skal have mere tid til at udarbejde detailplanen.

[6] International Federation of Consulting Engineers (det internationale forbund af rådgivende ingeniører). FIDIC-kontraktbetingelserne, som i vid udstrækning anvendes ved indgåelse af internationale kontrakter, anvendes også i forbindelse med bygge- og anlægskontrakter under ISPA.

Det er derfor ikke overraskende, at det kan tage indtil 15 måneder at udbyde og indgå bygge- og anlægskontrakter (indtil 6 måneder for tjenesteydelser plus indtil 9 måneder for bygge- og anlægsarbejder), regnet fra beslutningsdatoen og ikke inklusive den tid, det tager at udarbejde eller revidere udbudsdokumenterne, eller den tid - hvor kort den end måtte være - der går mellem ISPA-beslutningen og kandidatlandets medundertegnelse af den, og heller ikke den tid, der måtte gå tabt ved en eventuel annullering af udbudsproceduren eller en del af den.

>TABELPOSITION>

Teknisk bistand

6. Former for og levering af teknisk bistand

Anvendelsen af teknisk bistand i forbindelse med ISPA er fortsat af afgørende betydning for at sikre en vellykket programmering og gennemførelse. Mens den tekniske bistand under ISPA generelt fokuserer på projektforbereelse, projektgennemførelse og ledsagende institutionel styrkelse, har der for nylig vist sig behov for også at tage fat på problemer i tilknytning til den strukturelle (om)organisering af visse forsyningstjenester og dermed gøre projektgennemførelsen mere bæredygtig.

Der kan sondres mellem to typer teknisk bistand: 1) den, der har direkte relation til projektf finansiering, dvs. projektidentificering/forberedelse og decentralisering, og som finansieres over budgetpost B 7-020, og 2) den, der ydes på Kommissionens initiativ - for det meste via rammekontrakter - og som finansieres over budgetpost B 7-020A. For den første type er loftet for ISPA-bidraget normalt det, der gælder for projektf finansiering, hvorimod omkostningerne i forbindelse med den anden type fuldt ud bæres af ISPA. (NB: disse aktiviteter omfatter ikke den tekniske bistand og arbejds overvågning, der indgår i hvert enkelt ISPA-projekt, og som bidrager til styrkelse af gennemførelses- og driftskapaciteten hos den endelige modtager). Den næste tabel sammenfatter disse forskellige leveringsmekanismer.

Ved gennemførelsen af ISPA-foranstaltningerne drages der desuden direkte og indirekte nytte af teknisk bistand og andre former for bistand, der ydes i forbindelse med andre fællesskabsinstrumenter og -politikker, særlig via PHARE ('institutionsopbygning og reform af den offentlige forvaltning' og 'overgang til strukturfondene').

Tabel 10: Levering af teknisk bistand til kapacitetsopbygning

>TABELPOSITION>

7. Projekt-relateret teknisk bistand

Projektforbereelse

I 2002 traf Kommissionen beslutning om 10 TB-foranstaltninger, der vedrørte projektforbereelse, og for hvilke de samlede støtteberettigede omkostninger beløb sig til 35,1 mio. EUR. Flere af disse foranstaltninger omfattede omstrukturering af det lokale forsyningsselskab (den endelige modtager) til et moderne forvaltnings- og driftsniveau, som er en forudsætning for en eventuel ISPA-finansiering. Siden 2000 er der nu i alt godkendt 39 TB-foranstaltninger vedrørende projektforbereelse, svarende til samlede støtteberettigede omkostninger på 74,3 mio. EUR, hvoraf ISPA medfinansierer 66 %.

TB-foranstaltningerne vedrørende projektforberedelse skal sikre, at de projekter, der forelægges Kommissionen med henblik på ISPA-finansiering, er af tilstrækkelig kvalitet, særlig hvad angår forberedelsen, forvaltningen og driften. TB-foranstaltningerne forventes også at lette udviklingen af kvalitetsprojekter generelt, så det sikres, at Kommissionen identificerer og modtager et tilstrækkeligt antal egnede projekter i rette tid. En stærk projektforberedelsesprocedure er ikke alene vigtig for ISPA, men også for Samhørighedsfonden og særlig for de ISPA-modtagerlande, der bliver EU-medlemsstater i 2004. Det skal bemærkes, at flere kandidatlande allerede anvender TB-midler fra ISPA til finansiering af undersøgelser til forberedelse af projekter, der senere vil blive fremlagt til finansiering under Samhørighedsfonden.

Decentralisering

Betydningen af EDIS (udvidet decentralt implementeringssystem)

Etableringen af tilfredsstillende finansforvaltnings- og kontrolsystemer for ISPA er et vigtigt skridt i forberedelsen til den fremtidige forvaltning af støtten fra Samhørighedsfonden og strukturfondene. Dertil kommer, at kandidatlandene forudses at gå over til et "udvidet decentralt implementeringssystem" (EDIS) for ISPA, som giver Kommissionen mulighed for at give afkald på den nuværende forudgående godkendelse af udbuds- og kontraktindgåelsesprocedurerne for projekterne, som foretages af Kommissionens delegationer i modtagerlandene. Anvendelsen af EDIS afhænger af et benchmarking-system, hvor Kommissionen efterprøver opfyldelsen af særlige betingelser og kriterier, først og fremmest vedrørende en forsvarlig finansiel forvaltning og kontrol, herunder en effektiv intern kontrol, en uafhængig revisionsfunktion, et effektivt regnskabs- og finansrapporteringssystem, et tilstrækkeligt personale og overholdelse af princippet om adskilte funktioner.

En "EDIS-køreplan for ISPA og PHARE", som blev udarbejdet i 2001, indeholder nærmere enkeltheder om de fire procedurefaser frem til EDIS: vurdering af mangler / afhjælpning af mangler / vurdering af overensstemmelse og /godkendelse. Hvad angår realiseringen af EDIS under ISPA, kan der ydes teknisk bistand til køreplanens tre første faser.

Mens kandidatlandene i høj grad tilskyndes til at arbejde hen imod EDIS og støttes af Kommissionen i denne proces, bør det erindres, at de til enhver tid forbliver ansvarlige for, at der etableres passende forvaltnings- og finanskontrolsystemer i henhold til artikel 9, stk. 1, i ISPA-forordningen.

I 2002 har Kommissionen fortsat støttet fremskridtene med realisering af EDIS-køreplanens forskellige faser. Den har ydet tilskud til teknisk bistand til de resterende fem kandidatlande, så de har kunnet ansætte eksterne eksperter til "vurdering af mangler", "afhjælpning af mangler" og "vurdering af overensstemmelse" samt til at yde relevant feedback og rådgivning om resultaterne af hver fase. Der blev givet yderligere vejledning om rapporten vedrørende vurdering af overensstemmelsen for at sikre et revisionsarbejde af høj kvalitet og fremlæggelse af revisionsresultaterne i en fælles form, der vil lette Kommissionens arbejde i den fjerde fase. Kommissionen anbefalede også, at der blev fremlagt en særskilt ansøgning om EDIS, så snart et gennemførelsesorgan og de andre organer, der medvirker ved forvaltningen af ISPA, var parate. For at fremskynde efterprøvningen i fjerde fase åbnedes der desuden mulighed for en delansøgning for den nationale fond forud for en fuldstændig EDIS-ansøgning for et gennemførelsesorgan.

Ved udgangen af 2002 var der truffet beslutning om en støtte til teknisk bistand på ca. 8 mio. EUR til samtlige kandidatlande, og Kommissionen havde modtaget rapporten fra første fase om vurderingen af mangler fra alle landene på ét nær. For et af landene (Estland) modtog Kommissionen i december 2002 rapporten om vurdering af overensstemmelse i tredje fase sammen med en officiel ansøgning om EDIS og bekræftelse af, at minimumskriterierne og -betingelserne for anvendelse af EDIS var opfyldt.

>TABELPOSITION>

8. Teknisk bistand på Kommissionens initiativ

I 2002 beløb bevillingen til denne del af den tekniske bistand sig til 19,8 mio. EUR, hvoraf Kommissionen indgik forpligtelser for 1,55 mio. EUR til aktiviteter, der skulle iværksættes samme år (hovedsagelig styrkelse af delegationerne, jf. nedenfor). Som i de tidligere år blev de midler, som der ikke blev indgået forpligtelser for (18,25 mio. EUR), overført fra budgetpost B7-020A til budgetpost B7-020 og kunne dermed anvendes til projektf finansiering.

De fleste af de aktiviteter, der i 2002 blev gennemført på Kommissionens initiativ, foregik inden for rammerne af "TB-handlingsprogrammet 2001", der omfatter aktiviteter fordelt over en treårig periode og med forventede udbetalinger indtil udgangen af 2004. Da der allerede på 2001-budgettet blev opført en forhåndsforpligtelse på 12 mio. EUR for dette handlingsprogram, indgås de enkelte juridiske forpligtelser i den treårige periode frem til udgangen af 2003. Handlingsprogrammets prioriteter dækker følgende områder:

- forbedre kvaliteten af udvælgelsen, forberedelsen og vurderingen af projekter
- lette projektgennemførelsen
- igangsætte og fremme decentraliseringsprocessen
- forbedre finansieringsteknikken
- styrke informationen og kommunikationen.

De aktiviteter, der gennemførtes under programmet i 2002, var:

Støtte til overvågningsudvalg

I henhold til artikel 11, stk. 2, i samordningsforordningen [7] vedrørende førtiltrædelsesstøtten kan udgifter til overvågning medfinansieres over fællesskabsbudgettet. Kommissionen indgik således finansieringsaftaler med de nationale myndigheder i ISPA-modtagerlandene om finansiel støtte til visse af overvågningsudvalgenes organisatoriske udgifter. De støtteberettigede udgifter omfatter tolkning og oversættelse, leje af lokaler, nødvendigt elektronisk udstyr, rejseudgifter for deltagere, der kommer udefra i forhold til de fastlagte mødesteder, støtte til udarbejdelse af overvågningsretningslinjer og andre udgifter, der er nødvendige for at sikre, at ISPA-overvågningsudvalgene kan fungere efter hensigten.

[7] Rådets forordning (EF) nr. 1266/99 af 21. juni 1999 om samordning af støtten til ansøgerlandene som led i førtiltrædelsesstrategien.

Supplerende støtte til Kommissionens delegationer

Under TB-handlingsprogrammet blev der stillet midler til rådighed til mindre tekniske bistandsprojekter (SSTA) og korterevarende ekspertbistand, der forvaltes af delegationslederne. Denne tekniske bistand tjener til at bistå Kommissionen med ekstern støtte på forskellige ekspertiseområder, såsom kontrol af udbudsdokumenter, tilsyn med udbuds- og evalueringsprocedurer, kontraktforberedelse, tilsyn og kontrol med gennemførelsen, begrænsede uddannelsesmæssige foranstaltninger og ad hoc-uddannelse for gennemførelsesmyndighederne i modtagerlandene og landespecifik information/kommunikation om ISPA-relaterede anliggender.

Rammekontrakt om offentlige-private partnerskaber (PPP)

I 2001 blev der indgået en kontrakt om rådgivning vedrørende offentlige-private partnerskaber, der giver mulighed for fra sag til sag at mobilisere de relevante menneskelige ressourcer til at bistå med identificering, vurdering, gennemførelse og overvågning af PPP-projekter.

På grundlag af denne kontrakt blev der gennemført forskellige aktiviteter, herunder en række besøg i ISPA-modtagerlandene med henblik på vurdering af og rådgivning om PPP-strukturer. Konsulenten fik også til opgave at udarbejde "retningslinjer for vellykkede offentlige-private partnerskaber". Disse retningslinjer skal tjene som et praktisk værktøj for den offentlige sektors embedsmænd, finansielle institutioner og den private sektor ved struktureringen af PPP-ordninger med integrering af finansiering i form af tilskud. De søger ikke at anvise en fuldstændig metode eller at fastlægge den nuværende eller fremtidige politik, men betragtes som en vejledning til identificering og klarlægning af nøglespørgsmål for udviklingen af vellykkede PPP-ordninger.

For at få udkastet til retningslinjerne drøftet i et bredere forum afholdt Generaldirektoratet for Regionalpolitik i juli 2002 en workshop med medlemsstaterne, kandidatlandene, EIB, EBRD og andre berørte tjenestegrene i Kommissionen. Retningslinjerne blev offentliggjort i marts 2003, og der blev afholdt seminarer om dem i Prag (for Tjekkiet og Slovakiet), Warszawa (for de baltiske lande og Polen), Budapest (for Ungarn og Slovenien) og Sofia (for Bulgarien og Rumænien).

Offentlige-private partnerskaber (PPP)

Der har i de senere år kunnet ses en mærkbar forøgelse af samarbejdet mellem den offentlige og den private sektor om udvikling og drift af infrastruktur inden for en lang række økonomiske aktiviteter. Sådanne offentlige-private partnerskaber er opstået som følge af, at de offentlige midler til investeringer har været begrænsede, at man har satset på at øge kvaliteten og effektiviteten af den offentlige service, og at infrastrukturudviklingen har kunnet fremskyndes. Der kan i denne sammenhæng siges at være fire hovedroller for den private sektor i PPP-ordninger, nemlig tilførelse af yderligere kapital, tilførelse af alternative ledelses- og gennemførelseskapaciteter, tilførelse af en merværdi for forbrugeren og offentligheden generelt og fremme af en bedre behovsidentificering og optimal ressourceudnyttelse.

De positive træk ved PPP-ordningerne i forbindelse med udvikling af infrastruktur er særlig tillokkende for kandidatlandene, hvor der er et stort finansieringsbehov og behov for en effektiv offentlig service, en voksende markedsstabilitet og en privatiseringstendens, der skaber et gunstigt klima for private investeringer. Sådanne partnerskabsordninger kan derfor potentielt være med til at fremme tiltrædelseslandenes bestræbelser på at reformere og modernisere infrastrukturen og serviceydelse.

Men selv om partnerskaberne kan have en række fordele for den offentlige sektor, må man også huske på, at de er komplekse at udforme, iværksætte og forvalte. De er derfor ikke den eneste eller den foretrukne mulighed og bør kun overvejes, hvis de med sikkerhed indebærer en merværdi i forhold til andre muligheder, hvis der er en effektiv implementeringsstruktur, og hvis alle parterers mål kan opfyldes inden for partnerskabet. PPP-ordningerne aftegner sig i mange former og er stadig et koncept i udvikling, der må tilpasses det enkelte projekts og de enkelte projektpartners individuelle behov og karakteristika. Desuden kræver vellykkede PPP-ordninger, at der er en effektiv lovgivnings- og kontrolramme, uden hvilken der er fare for, at aftalerne om PPP-ordningerne ikke indgås på et gennemsigtigt og fair grundlag, at de særligt begunstiger den private partner, eller at de giver anledning til konflikter mellem partnerne, som ikke kan løses på rimelig vis.

Inden for rammerne af ISPA har Kommissionen givet udtryk for, at den er villig til at bistå med udvikling og implementering af PPP-projekter og at anvende ISPA-støtte som løftestang for sådanne arrangementer. Den har imidlertid også en særlig interesse i sådanne partnerskaber, fordi de sætter begrænsninger for projekterne i betragtning af Kommissionens overordnede krav om hensyntagen til almenvellet og integrering af finansiering i form af tilskud under overholdelse af EU-lovgivningen og ligeledes kandidatlandenes lovgivning. Når Kommissionen skal vurdere et ISPA-projekt, der bygger på en PPP-struktur, vil den derfor - som det også kræves af den, der udformer projektet - være særlig opmærksom på

- sikring af åben markedsadgang og fair konkurrence
- hensyntagen til almenvellet og maksimering af merværdien
- et optimalt niveau for finansiering i form af tilskud både for at få et leve- og bæredygtigt projekt og for at undgå, at der kan opnås en utilsigtet gevinst på tilskuddet
- vurdering af den foreslåede PPP-ordning efter dens effektivitet.

Seminarer og uddannelsesmøder

ISPA-partnermøde

I januar 2002 indbød Generaldirektoratet for Regionalpolitik de nationale myndigheder i modtagerlandene, der er ansvarlige for ISPA, til et "ISPA-partnermøde" for at gøre status over erfaringerne i ISPA's to første anvendelsesår og fastlægge kortsigtede prioriteter for ISPA-programmeringen og -gennemførelsen og særlig med hensyn til den finansielle forvaltning og kontrol.

Seminarer om vandrammedirektivet

Sammen med Generaldirektoratet for Miljø afholdt Generaldirektoratet for Regionalpolitik to multilaterale seminarer, et for de nordlige ISPA-modtagerlande i Riga i april 2002 og et for de sydlige lande i Prag i maj 2002. Formålet med seminarerne var at samle nationale ISPA-eksperter og embedsmænd i vandsektoren med ansvar for implementeringen af de relevante fællesskabsbestemmelser for at drøfte mulighederne for anvendelse af ISPA-midler - og efter tiltrædelsen midler fra Samhørighedsfonden - til det forberedende arbejde med henblik på gennemførelsen af det nye vandrammedirektiv. Seminarerne fokuserede følgelig på, hvordan den

integrerede forvaltning af vandopløbslande, som direktivet kræver, kunne sammenkædes med ISPA-midler til forbedring af vandkvaliteten i kandidatlandene.

FIDIC-seminarer

I 2002 blev der indgået kontrakt med et konsulentfirma om en række særlige FIDIC-seminarer, hvert af to dages varighed. Formålet med disse seminarer var bl.a. at yde bistand til udarbejdelse af udbudsdokumenter med anvendelse af FIDIC-kontraktbetingelser for "Plant, design and build" kontrakter og Kommissionens PRAG-kontraktindgåelsesregler [8] samt til vurdering af bud og overvågning af kontrakter. Seminarerne blev afholdt i Warszawa (for de baltiske lande og Polen), Bucharest (for Rumænien og Bulgarien) og Budapest (for de øvrige modtagerlande). Medarbejdere fra GD for Regionalpolitik deltog i og førte tilsyn med seminarerne, som var et supplement til de uddannelsesaktiviteter, Generaldirektoratet tidligere havde gennemført i kandidatlandene med sit eget personale.

[8] Praktisk vejledning om PHARE-, ISPA- og SAPARD-kontraktindgåelsesprocedurer. PRAG respekterer de samme fire fundamenter, som de relevante EU-direktiver om indgåelse af kontrakter bygger på, nemlig: gennemsigtighed, ligebehandling, ikke-diskrimination og proportionalitet. Vejledningen blev for nylig revideret og dermed bragt i overensstemmelse med den nye finansforordning. Den reviderede udgave gælder fra 1. juni 2003.

Information/kommunikation

I forbindelse med den ekspertbistand, GD for Regionalpolitik havde indgået kontrakt om til kommunikationsaktiviteter vedrørende EU's samhørighedspolitik, finansierede ISPA via TB-midlerne en del af denne ekspertbistand for aktiviteter vedrørende ISPA. Det gjaldt bl.a. forberedelse af trykt materiale, projektresuméer og papirer om aktuelle emner samt opdatering af websteder.

IT-kontrakter

Som for kommunikationsaktiviteterne deltog ISPA via sine TB-midler også i finansieringen af GD for Regionalpolitik's udgifter til udvikling og vedligeholdelse af de computerbaserede informationsredskaber for finansiel forvaltning og kontrol.

Ud over ovennævnte aktiviteter under "TB-handlingsprogrammet 2001" blev følgende aktiviteter, som var indledt i 2000, videreført i 2002:

Lokal teknisk bistand (dvs. decentrale aktiviteter for Kommissionens delegationer.)

Under de TB-foranstaltninger, der blev indledt i 2000 for at styrke Kommissionens delegationer, blev der stillet midler til rådighed til ansættelse af yderligere teknisk personale og til dækning af dermed forbundne administrationsomkostninger (7 mio. EUR). Disse midler skulle oprindeligt dække en treårig periode. Som følge af en ændring af reglerne for forvaltning af TB-poster i 2002, således at Kommissionen skulle indgå juridiske forpligtelser i samme år som året for budgetforpligtelsen, kunne forpligtelsen på 7 mio. EUR på 2000-budgettet imidlertid ikke længere anvendes til indgåelse af nye kontrakter om lokal teknisk bistand/lokalt ansatte og dermed forbundne generalomkostninger i 2002. Der måtte derfor opføres en ny forpligtelse på 1,55 mio. EUR på 2002-budgettet, og den ikke udnyttede del af 2000- og 2002-forpligtelserne vil blive frigjort i 2003.

De decentrale aktiviteter vil vare indtil april 2004 for de otte ISPA-modtagerlande, der tiltræder i 2004, og længere for Bulgarien og Rumænien. Til dato er der rekrutteret over 40 tekniske specialister til styrkelse af delegationernes kapacitet inden for gennemførelse, kontraktindgåelse og tilsyn.

Rammekontrakter om specifikke tekniske opgaver

Der blev i 2000 indgået to rammekontrakter med internationale konsulentfirmaer, som skulle finansieres med midler fra Fællesskabets 2000-budget. Der blev i 2000 også indgået en kontrakt med Den Europæiske Investeringsbank (EIB) om adgang til ekspertbistand fra Bankens tekniske personale i en seksårig periode. Disse rammekontrakter løber stadig.

Tabel 12: Budgettildeling og betalinger for TB-handlingsprogrammet 2001

>TABELPOSITION>

Tabel 13: Budgettildeling og betalinger for TB uden for TB-handlingsprogrammet 2001

>TABELPOSITION>

Forvaltning og gennemførelse

9. Projektovervågning

Som helhed bygger overvågningen og vurderingen af gennemførelsens forløb og effektivitet på regelmæssige møder hos Kommissionens delegationer, overvågningsrapporter fra gennemførelsesorganerne, besøg aflagt på stedet af Kommissionens personale og den officielle overvågning, der foregår ved de halvårige møder i ISPA-overvågningsudvalget i hvert modtagerland.

Det vigtigste resultat, der kunne konstateres på udvalgmøderne i 2002, er, at der gennemsnitligt set er sket en klar forbedring med overgangen fra projektgodkendelsesfasen til den faktiske gennemførelse. Det viser, at Kommissionens forskellige tiltag til støtte for programmerings- og gennemførelsesmyndighederne i modtagerlandene begynder at bære frugt.

Der er dog også identificeret en række svagheder, nemlig:

- nogle ansøgerlande må afsætte yderligere finansielle og menneskelige ressourcer til planlægningen, forberedelsen og forvaltningen af ISPA-foranstaltningerne, særlig på miljøområdet
- personalet har ikke altid de kvalifikationer, der kræves til forvaltning af komplekse større infrastrukturprojekter, særlig med hensyn til udbud og indgåelse af kontrakter
- hvad angår udbud og kontrakter, er udbudsdokumenternes utilstrækkelige kvalitet ofte en af hovedårsagerne til forsinkelser i udbudsproceduren, særlig for bygge- og anlægskontrakter
- i enkelte tilfælde var det nødvendigt at starte på ny med kontraktindgåelsen.

I betragtning af Kommissionens beføjelser spiller personalet ved dens delegationer i kandidatlandene en vigtig rolle for tilsynet med den daglige forvaltning, gennemførelse og overvågning af ISPA-foranstaltningerne. Foruden opgaverne i forbindelse med Kommissionens godkendelse af udbuds- og kontraktindgåelsesprocedurer varetager dette personale også tilsynet med fremskridtene på stedet og kontakten med de nationale myndigheder og endelige modtagere om de problemer, der måtte opstå.

Forbedring af den institutionelle kapacitet

TB-aktiviteterne på Kommissionens initiativ har siden ISPA's oprettelse i høj grad været koncentreret om at forbedre kandidatlandenes kapacitet til at forberede, vurdere og gennemføre ISPA-projekter i overensstemmelse med den høje standard, der kræves for forvaltningen af fællesskabsmidler. Erfaringerne i 2002 tyder på, at disse aktiviteter må videreføres og specielt rettes mod en styrkelse af den institutionelle kapacitet på en række prioriterede områder. Der vil følgelig blive gennemført nye TB-aktiviteter på Kommissionens initiativ inden for rammerne af 2001-handlingsprogrammet i 2003. Et af de således prioriterede områder drejer sig om styrkelse af de offentlige udbuds- og kontraktindgåelsessystemer og -procedurer, og der vil blive afsat 1,75 mio. EUR hertil. Denne aktivitet vil omfatte uddannelse vedrørende specielle spørgsmål i forbindelse med udbud og kontrakter og forberedelse af praktiske redskaber (vejledninger) vedrørende udbud og indgåelse af kontrakter i overensstemmelse med den nationale lovgivning, men harmoniseret efter EU-normer (f.eks. standardbestemmelser i kontrakter, standardiserede modeller, vejledende dokumenter for de nationale gennemførelsesorganer afstemt efter i de særlige forhold i det enkelte land). Det skulle føre til udarbejdelse af bedre udbudsdokumenter, mere konsistente kontrakter og en mere professionel forvaltning og overvågning af arbejderne i gennemførelsesfasen. Da de nationale forhold ikke er ens, vil aktiviteten omfatte individuelle dele for hvert land.

10. Finansiell forvaltning og kontrol

Under ISPA følger hovedkravene til den finansielle forvaltning og kontrol og behandlingen af uregelmæssigheder nøje dem, der gælder for Samhørighedsfonden og strukturfondene. De vigtigste elementer drejer sig om en intern finansiell kontrol, der sikrer en korrekt anmeldelse af udgifter, en tilstrækkelig intern revisionskapacitet, et tilstrækkeligt revisionsspor og en passende behandling af uregelmæssigheder.

I 2002 afsluttede Kommissionen det revisionsarbejde, der var indledt år før, med gennemførelse af den anden serie systemrevisioner i ISPA-landene for at vurdere tilstrækkeligheden af de systemer, der er indført til forvaltning af ISPA-midlerne, og overensstemmelsen med bestemmelserne i ISPA-forordningen og bilag III til finansieringsaftalerne under ordningen med forudgående kontrol fra Kommissionens side. Ved opfølgning af tidligere revisioner og fuldstændiggørelse af dækningen af

gennemførelsesorganerne og -systemerne sikredes det, at kandidatlandene blev helt klar over de normer, der gælder for forvaltning af fællesskabsmidler, og det kontrolleredes, at nøgleglementerne i forvaltnings- og kontrolsystemerne var på plads. Der blev fremsat anbefalinger om korrigerende foranstaltninger inden for en bestemt frist, når sådanne påvistes, mens der i 2003 vil blive indledt revisioner for at få rimelig sikkerhed for, at udgifterne afholdt i modtagerlandene er lovlige og formelt rigtige, ligesom der vil ske en yderligere opfølgning af de tidligere aktioner. I samarbejde med OLAF [9] er der ydet vejledning om behandlingen af uregelmæssigheder for at sikre en klar forståelse af de procedurer, der bør anvendes. Ud fra det ønske, som Kommissionen deler med Parlamentet om at styrke de betingelser for bekæmpelse af svig og uregelmæssigheder, der allerede er fastsat i bilag III.4 til finansieringsaftalen, har Kommissionen også i 2002 revideret dette bilag for at bringe det i nøjere overensstemmelse med Kommissionens forordning (EF) nr. 1386/2002 af 29. juli 2002 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende forvaltnings- og kontrolsystemerne for støtte, der er ydet fra Samhørighedsfonden, og proceduren for finansielle korrektioner af denne støtte. Efter høring af ISPA-forvaltningsudvalget anmodede Kommissionen modtagerlandene om at godkende den foreslåede revision af finansieringsaftalerne. Med indførelsen af disse ændringer i 2003 vil Kommissionen også lette overgangen fra ISPA til Samhørighedsfonden og strukturfondene ved tiltrædelsen.

[9] Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig.

I 2002 afsluttede Kommissionen desuden den række seminarer - som omfattede en workshop om finansiel kontrol - der blev afholdt i kandidatlandene for at bistå dem med at forberede indførelsen af systemerne og procedurerne for den fremtidige finansielle forvaltning og kontrol i forbindelse med Samhørighedsfonden og strukturfondene. Der er både på officiel og uformel basis ydet yderligere rådgivning og information til de ansvarlige myndigheder i kandidatlandene, f.eks. om oprettelse af et forvaltningsinformationssystem og forslag til en database.

11. Revisionsrettens beretning om ISPA

Revisionsretten vurderede i begyndelsen af 2002 effektiviteten af PHARE- og ISPA-støtten på miljøområdet i kandidatlandene. Det var Rettens anden revision af ISPA, og resultaterne kan sammenfattes således:

Vigtigste positive bemærkninger

- bestræbelserne på ikke altid at anvende en støttesats på 75 % og at finde alternative finansieringskilder
- den deraf følgende etablering af et effektivt samarbejde med de vigtigste långivende institutioner, idet ISPA-midlerne gjorde det muligt for bankerne og de internationale finansielle institutioner at finansiere projekter, der ellers ikke ville være blevet sat i gang
- den øgede fokusering på institutionsopbygning, som sikrer, at miljøforanstaltningerne gennemføres mere effektivt
- den store indsats for at få indtægtsskabende projekter
- anerkendelsen af det potentiale, der ligger i offentlige-private partnerskaber, som giver mulighed for yderligere finansieringsbidrag fra den private sektor og dermed en lavere ISPA-støtte og et bredere projektgrundlag.

Behov for forbedringer (Kommissionens holdning anført i parentes)

- hovedparten af kandidatlandene havde ikke fuldt ud fungerende strukturer til forvaltning af ISPA, hvilket afspejlede sig i nogle af de nationale ISPA-strategiers ringe kvalitet. (Siden 2000 har Kommissionen taget forskellige initiativer for at styrke den administrative kapacitet også med hensyn til projektforberejdelse og udvikling af sunde finansieringsstrategier)
- kontrakterne om ISPA-foranstaltningerne blev indgået med betydelige forsinkelser i forhold til tidsplanerne i finansieringsaftalerne. (Forberedelsen af gode udbudsdokumenter kræver stor ekspertise, som kun gradvis kan opbygges i modtagerlandene).

Som følge af de institutionelle svagheder har kandidatlandene haft problemer med forvaltningen af projektførelsen og forberedelse af projekter af en passende standard. (Siden oprettelsen af ISPA er der taget forskellige initiativer - såsom rammekontrakter om projektvurdering med EIB og specialiserede

konsulentfirmaer samt teknisk bistand til projektforberedelse - for at overvinde disse svagheder, og den hurtigere betalingstakt viser, at denne indsats bærer frugt).

12. Medfinansieringspartnere - EIB og EBRD

Som i de tidligere år var EIB og EBRD fortsat de primære partnere, når det gjaldt långivning til ISPA-projekter i 2002. Som følge af deres ekspertise inden for projektforberedelse og -gennemførelse holdt Kommissionen regelmæssige møder med disse institutioner såvel på horisontalt plan for at koordinere politik- og metodespørgsmål vedrørende programmeringen og gennemførelsen som på landniveau. Bankernes ekspertise inden for strukturering af kombinationer af tilskud og lån, herunder offentlige-private partnerskaber, var fortsat nyttig ved forberedelsen af de ISPA-støttede projekter. Når det var muligt, blev der organiseret fælles besøg til identificering og vurdering af projekter, som ønskedes finansieret med lån. Repræsentanter fra bankerne deltog i møderne i ISPA-forvaltningsudvalget og i nogle tilfælde også i ISPA-overvågningsudvalgene. Kommissionen samarbejdede også med dem om forberedelsen af PPP-retningslinjerne.

Inden for rammekontrakten indgået med EIB ydede Banken en særlig teknisk indsats i forbindelse med vurderingen af en række ISPA-projekter. Følgende tabel viser den ret betydelige samfinansiering med EIB i de fleste af kandidatlandene på både miljøområdet og transportområdet:

>TABELPOSITION>

EBRD kan yde lån direkte til kommuner og forsyningsselskaber uden en statslig garanti, hvilket skaber større fleksibilitet i samarbejdet med ISPA. Antallet af projekter samfinansieret med EBRD varierer imidlertid stærkt fra sektor til sektor, fra land til land og fra år til år og var betydeligt mindre i 2002 end i de foregående år.

Tabel 15: Projekter medfinansieret af EBRD i 2002

>TABELPOSITION>

Bidrag til EU's politikker

13. Miljøpolitiske spørgsmål

Alle nye investeringer i forbindelse med førtiltrædelsesstøtten skal stemme overens med EU-retten på miljøområdet, og bl.a. overholde den eksisterende lovgivning på to områder, som har særlig betydning for ISPA, nemlig naturbeskyttelse (Natura 2000 [10]), som er reguleret af habitatdirektivet [11], og direktivet om vilde fugle [12] samt forvaltning af kvaliteten af overfladevand, som reguleres af direktivet om rensning af byspildevand [13]. Kandidatlandene er i gang med at udarbejde fortegnelser over lokaliteter og områder af betydning på fællesskabsplan som krævet af disse direktiver. Fortegnelserne vil blive forelagt Kommissionen på tiltrædelsesdagen. Indtil da, og så længe de pågældende lokaliteter eller områder ikke er officielt foreslået eller udpeget, anvendes en midlertidig ordning for hvert af de to områder, som er forklaret nærmere i det følgende.

[10] EU's netværk for naturbeskyttelsespolitik.

[11] Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

[12] Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle.

[13] Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand.

Naturbeskyttelse

I overgangsperioden vil kontrol af overholdelsen af habitatdirektivet og fugledirektivet ske på grundlag af en fortolkning af, hvad der bør betragtes som "miljømæssigt følsomme områder" indtil de nationale fortegnelser foreligger. Vigtige fulgeområder - bortset fra områder, der er omfattet af internationale konventioner (Ramsar og Bern-konventionerne) eller er nationalt beskyttede områder - er naturligvis en type områder, som oplagt bør indgå i det fremtidige Natura 2000-net. Fortolkningen har til formål at undgå, at vigtige naturområder, som sandsynligvis vil indgå i Natura-nettet, bliver berørt af udviklingsprojekter, uden at der tages hensyn til bestemmelserne i de relevante direktiver. Fortolkningen vil også blive anvendt, når Kommissionen skal vurdere (transport)projekter, der samfinansieres af ISPA. Kontrollen af projekternes beliggenhed foretages som regel af de nationale kompetente naturbeskyttelsesmyndigheder, og erklæringer fra disse myndigheder skal indgå i ISPA-ansøgningen og kontrolleres af Kommissionens tjenestegrene. Kommissionen kan desuden også

anvende relevante og videnskabeligt baserede oplysninger, der allerede foreligger. Hvad angår overholdelsen af fugledirektivet anses listen over vigtige fugleområder, der er udarbejdet af BirdLife International (IBA), som et gyldigt grundlag for kontrollen af disse områder.

Forvaltning af kvaliteten af overfladevand

ISPA-modtagerlandene er i øjeblikket ved at gennemføre direktivet om rensning af byspildevand, og er samtidig ved at udpege de følsomme områder i deres land. Visse lande har allerede erklæret hele landet for følsomt område i henhold til direktivets bestemmelser (Estland, Letland, Litauen, Polen, Slovakiet og Tjekkiet), mens andre har etableret lister over følsomme områder (Ungarn og Slovenien). Indtil de følsomme områder er officielt udpeget, tager Kommissionen stilling til hvert enkelt tilfælde, idet den dels tager hensyn til de eksisterende videnskabelige data vedrørende risikoen for eutrofiering af havvandrecipienterne i det pågældende vandløbsopland (som også er anerkendt af de internationale konventioner, som de pågældende lande har indgået: Helcom Østersøen, Oskar for Nordsøen, Barcelona for Middelhavet, Donau og Sortehavskonventionerne for Sortehavet), og dels til ISPA-projekternes beliggenhed og karakteristika. Dette indebærer i praksis, at der:

- for projekter i vandløbsopland ved Østersøen kræves tertiær behandling (rensning for nitrogen og fosfor) for alle byområder på over 10 000 personækvivalent. Hvis det tertiære behandlingsanlæg af hensyn til projektets økonomiske og finansielle bæredygtighed skal bygges i en senere etape, skal den ISPA-støttede infrastruktur være udformet på en sådan måde, at der undgås uforholdsmæssige ekstraomkostninger, når anlægget opgraderes, idet der på forhånd skal tages højde for areal, hydrauliske forbindelser osv. til den fremtidige udvidelse af anlægget. Det samme gælder for en mindre del af Slovenien for projekter beliggende ved vandløbsopland ved Adriaterhavet.
- for projekter i vandløbsopland ved Sortehavet generelt mindst skal foretages sekundær behandling, idet det skal være muligt at opgradere anlægget til tertiær behandling uden uforholdsmæssigt store omkostninger, jf. ovenfor, på et senere tidspunkt.

Vandrammedirektivet

EU's vandrammedirektiv [14] opstiller klare miljømål, der vil få betydelige langsigtede konsekvenser for alle vandressourcer. Med direktivet fastsættes der for første gang økologiske kriterier for vandkvaliteten, der skal udvikles en prissætningspolitik for vand, som sikrer, at forbrugeren betaler, og indføres integreret forvaltning baseret på vandløbsoplandene - som er den naturlige geografiske og hydrologiske enhed - frem for på administrative og politiske grænser. For hvert vandområdedistrikt - som ikke altid vil følge de nationale grænser - skal der oprettes en "vandområdeplan" som vil blive ajourført hver sjette år og danne grundlaget for en række koordineringskrav - bl.a. for grænseoverskridende samarbejde. Direktivets kan kun gennemføres, hvis alle interesserede parter bidrager dertil, herunder ngo'er og lokalsamfund, som skal danne partnerskaber med henblik på at styre og sikre en effektiv og kohærent gennemførelse. Denne proces vil blive støttet af en fælles gennemførelsesstrategi, som skal hjælpe de interesserede parter med trinvis at realisere direktivets ambitiøse mål, at vandressourcerne vil være i "god tilstand" i 2015. Kandidatlandene er deltager også i denne proces - specielt de tiltrædende lande, der skal have tilpasset deres nationale og regionale vandlovgivning til direktivet ved tiltrædelsen. ISPA søger derfor allerede at fremme forvaltningsmetoden baseret på vandløbsopland, f.eks. ved at gruppere projekter.

[14] Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger.

Ændring af ISPA-ansøgningerne

ISPA-ansøgningsformularerne er blevet ændret, specielt for at tage hensyn til kandidatlandenes vanskeligheder med at overholde bestemmelserne i VVM-direktivet [15].

[15] Rådets Direktiv 97/11/EF af 3. marts 1997 om ændring af direktiv 85/337/EØF af 27. juni 1985 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet.

De nye formularer omfatter nu flere detaljer vedrørende den type oplysninger, der ellers skulle gives om de pågældende projekter for at opnå en fuldstændig VVM. Skønt løbende kontrol stadig er nødvendig, skulle dette hjælpe ansøgerne med at opfylde de specifikke krav, der er fastsat i VVM-procedurerne, specielt med hensyn til de oplysninger, der skal være indeholdt i det ikke-tekniske resumé og høringerne af de kompetente miljømyndigheder og offentligheden.

Den nye udgave af ansøgningsformularerne er også blevet ajourført med hensyn til naturbeskyttelse og Natura 2000, med henblik på at underbygge de erklæringer, der kræves fra miljømyndighederne.

14. Transportpolitik: fra TINA til TEN-T

De transportnetværk, der er vedtaget i de øst- og centraleuropæiske kandidatlande i overensstemmelse med TINA (vurdering af transportinfrastrukturbehovene), er etableret inden for rammerne af de paneuropæiske korridorer. Disse begynder eller ender, med én undtagelse (korridor VI) inden for EU-15's område og omfatter forgreninger over alle kandidatlandenes områder, undtagen Cypern og Malta, hvor netværkene, da det drejer sig om øer, fokuserer på søruter, havne og lufthavne. Disse netværk anvendes allerede som planlægningsbasis for de nationale transportstrategier i forbindelse med ISPA - ligesom de vil være det for Samhørighedsfonden i fremtiden - og opfylder således de samme kernefunktioner i kandidatlandenes nationale udviklingsplaner, som er det programmeringsredskab som vil blive anvendt af strukturfondene fra 2004 og fremover.

I 2002 fortsatte de bilaterale møder mellem Kommissionens tjenestegrene og de tiltrædende lande med henblik på af afslutte linjeføringen af de fremtidige TEN-T-netværk (det transeuropæiske transportnet), under hensyntagen til de principper, der er fastsat i Kommissionens hvidbog om transport fra oktober 2000 [16]. De pågældende kort blev af kandidatlandene forelagt for Rådet, som godkendte dem i november 2002, og indgår i tiltrædelsestraktaterne, der blev undertegnet i april 2003, og ændrede TEN-T-retningslinjerne [17] med henblik på at tilpasse udvidelsen af TEN-T-nettet til de tiltrædende lande. Efter tiltrædelsen i maj 2004 vil de nye medlemsstater følgelig ikke være afhængige af de fremskridt, der gøres med den generelle revision af TEN-T-vejledningen, men vil være umiddelbart berettigede til EU-støtte, specielt hvad angår TEN-T-midler og Samhørighedsfonden.

[16] KOM(2001)0370 - Den Europæiske transportpolitik frem til 2010 - De svære valg.

[17] Europa-Parlamentet og Rådets beslutning nr. 1692/96/EF af 23. juli 1996 om Fællesskabets retningslinjer for udvikling af det transeuropæiske transportnet.

Fra ISPA til Samhørighedsfonden

Da ISPA i høj grad er bygget over samme læst som Samhørighedsfonden, har de to instrumenter mange fælles træk, som f.eks. projektbaseret tilgang, høj støtteprocent, fokus på transport og miljø, hele medlemsstatens område, vejledende tildelinger pr. land, og der anvendes lignende procedurer for projektansøgning, evaluering og overvågning. Hvad procedurerne angår, ventes overgangen fra det ene instrument til det andet derfor at blive forholdsvis ukompliceret.

For de tiltrædende ISPA-modtagerlande vil ISPA ophøre i slutningen af 2003, og Samhørighedsfonden vil finde anvendelse fra 2004 og fremover, således at igangværende ISPA-projekter, vil blive færdiggjort efter Samhørighedsfondens regler - med mindre andet er vedtaget - og blive betragtet som samhørighedsfondprojekter. Følgelig vil ISPA-forpligtelser, der er fordelt over perioden 2004-2006 for projekter, der er vedtaget før 2004, blive samhørighedsfondforpligtelser.

Under Samhørighedsfonden vil de årlige tildelinger [18] imidlertid blive hævet til 2,8 mia. EUR - eller 38 EUR pr. indbygger - om året for perioden 2004-2006, mens de hidtil under ISPA var på 1,04 mia. EUR - eller 11 EUR pr. indbygger. Selvom en væsentlig del af budgetforhøjelsen vil gå til forpligtelser til kendte projekter - f.eks. vedtagne ISPA-projekter og projekter, der vil blive godkendt under ISPA i 2003 - må de tiltrædende ISPA-modtagerlande gøre en øget indsats for at udpege og forberede nye investeringer og etablere en projektplanlægning, som sikrer, at budgettet fra Samhørighedsfonden bliver effektivt absorberet. En lignende indsats vil være nødvendig for Bulgarien og Rumænien, som, skønt de ikke tiltræder i 2004, også vil få hævet deres ISPA-tildelinger som fastsat på Det Europæiske Råds møde i december 2002 i København.

[18] I 1999-priser

15. Offentlige kontrakter

Opfyldelsen af de juridiske betingelser for sunde, retfærdige og gennemsigtige offentlige kontrakter, som er fastsat i PRAG-manualet, har været et af de største problemer i forbindelse med implementeringen af førtiltrædelsesstøtten. Kontrollen med at EU-principperne for offentlige kontrakter er overholdt, forsinker i mange tilfælde gennemførelsen af ISPA-projekterne, da Kommissionens tjenestegrene - især Kommissionens delegationer - ofte må gribe ind, ikke blot for at kontrollere, at

procedurerne er blevet anvendt korrekt, men også for at rette fejl, kontakte utilfredse tilbudsgivere og forklare gennemførelsesorganerne, hvordan procedurerne bør fungere. Det kan ofte være nødvendigt at forbedre kvaliteten af udbudsmaterialet, gentage evalueringen af tilbuddene, eller - i de værste tilfælde - annullere udbuddene og lancere dem igen.

I øjeblikket foregår gennemførelsen af ISPA ved forudgodkendelse af udbud og kontrakter i forbindelse med projekterne: de lokale og endelige modtagere, der fungerer som kontraherende myndighed, er ansvarlige for projektgennemførelsen, mens Kommissionen skal godkende hver enkelt etape i udbudsprocessen. Skønt Kommissionen således ikke er en kontraherende part, deler den ansvaret for at procedurerne i forbindelse med udbudsprocessen forløber korrekt (uden Kommissionens godkendelse er kontrakter, der er indgået mellem modtagere og kontrahenter ikke gyldige). Dette ansvar er pålagt Kommissionens delegationer i modtagerlandene.

Forbedring af den administrative kapacitet til kontraktindgåelse

En korrekt og afbalanceret anvendelse af regler og procedurer i forbindelse med offentlige kontrakter kræver, at der findes uddannet og erfarent personale både hos de kontraherende myndigheder og i delegationerne, der skal godkende dokumenterne. Siden 2001 er delegationernes godkendelseskapacitet blevet styrket ved ansættelsen af specialuddannet personale, der aflønnes over ISPA-budgettet, mens der gradvis er blevet opbygget ekspertise i de nationale myndigheder ved hjælp af ISPA-finansierede uddannelsesforanstaltninger, hvor delegationernes udbudspersonale som regel også deltager. Som følge heraf er kvaliteten af udbudsdokumenterne blevet forbedret og godkendelsen blevet mindre tidskrævende.

Blandt de forskellige initiativer til styrkelse af kandidatlandenes kapacitet til kontraktindgåelse, der er blevet iværksat siden begyndelsen af ISPA - enten af Generaldirektoratet for Regionalpolitik selv eller af kontraktansatte eksperter - kan nævnes følgende:

Endagsseminarer om vigtige aspekter i PRAG-kontraktreglerne i alle kandidatlandene. Seminarerne blev afholdt af eksperter fra Generaldirektoratet for Regionalpolitik og henvendte sig til de lokale gennemførelsesorganer og endelige modtagere.

Seminarer og uddannelseskurser afholdt af Kommissionens delegationer på deres initiativ eller af Generaldirektoratet for Regionalpolitik og betalt over ISPA's TB-budgetter. Disse seminarer henvendte sig til forskellige gennemførelsesorganer og endelige støttemodtagere og fokuserede på specifikke og akutte behov, f.eks. i forbindelse med evalueringen af udbud.

Regelmæssige møder om kontraktanliggender afholdt i Bruxelles af Generaldirektoratet for Regionalpolitik med personale fra delegationerne med ansvar for gennemførelsen af ISPA.

En række specialiserede FIDIC-seminarer (hvert på to dage), der blev bestilt hos et konsulentfirma i 2002. De vigtigste emner vedrørte udarbejdelsen af udbudsmateriale med anvendelsen af FIDIC-betingelserne for kontrakter af typen "Plant, design and build" og PRAG-kontraktindgåelsesreglerne samt evaluering af udbud og overvågning af kontrakter.

ISPA TB-støtte til ansættelse af eksperter i delegationerne (ingeniører, kontrakteksperter).

Delegationerne beskæftiger i øjeblikket over 40 sådanne eksperter. Der blev endvidere afsat TB-støtte så delegationerne kunne ansætte eksperter i kortere perioder til bistand under evalueringsprocessen (f.eks. uafhængige evalueringsobservatører) eller organisere specifikke uddannelsesseminarer.

Samordning af førtiltrædelsesinstrumenterne

Som fastsat i samordningsforordningen [19] sikrer Kommissionen en nøje samordning af de tre førtiltrædelsesinstrumenter, PHARE, SAPARD og ISPA. I henhold til bestemmelserne i forordningen spiller PHARE-forvaltningsudvalget en særlig rolle med at sikre den generelle samordning af de tre førtiltrædelsesinstrumenter.

[19] Rådets forordning (EF) Nr. 1266/1999 af 21. juni 1999 om samordning af støtten til ansøgerlandene som led i førtiltrædelsesstrategien.

Samordning med det fælles overvågningsudvalg for PHARE

Det fælles overvågningsudvalg er ansvarlig for at samordne overvågningen af hvert enkelt førtiltrædelsesinstrument og evaluere, hvordan den EU-finansierede støtte globalt skrider frem i

modtagerlandene. Udvalget udsteder henstillinger til ISPA-udvalget eller til Kommissionen, hvis det er påkrævet.

Samordning inden for Kommissionen

Inden for Kommissionen har et samordningsudvalg bestående af repræsentanter fra alle relevante tjenestegrene i Kommissionen (Generaldirektoraterne for Udvidelse, Landbrug, Regionalpolitik, Budget, Sundhed og Forbrugerbeskyttelse samt Juridiske Tjeneste) mødtes regelmæssigt i 2002. På dagsordenen for møderne i 2002 og 2003 figurerede finansiel kontrol og forvaltning, status over fremskridtene mod EDIS, spørgsmål vedrørende overgangen til Samhørigheds- og strukturfondene, følgerne på udbudsområdet af den nye finansforordning, som trådte i kraft i januar 2003 [20] samt tildeling af førtiltrædelsesstøtte til Bulgarien og Rumænien efter 2003.

[20] Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget.

Samordning mellem Kommissionens delegationer

Kommissionens tjenestegrene (Generaldirektoraterne for Udvidelse, Eksterne Forbindelser og Regionalpolitik) har afholdt regelmæssige møder med eksperter i delegationerne med ansvaret for PHARE og ISPA for at diskutere programmerings- og gennemførelsesspørgsmål, specielt med tilknytning til udbud og kontrakter.

Kommunikationsaktioner

Kommissionens tjenestegrene deltog fortsat i ngo'ernes [21] dialogprojekt, der blev påbegyndt medio 1999. Dialogen har form af møder mellem tjenestemænd fra Kommissionen (fortrinsvis fra Generaldirektoratet for Miljø) og repræsentanter fra miljø-ngo'er i medlemsstaterne og kandidatlandene. Formålet er at oplyse ngo'erne om udvidelsesprocessen og give dem mulighed for at fremsætte deres synspunkter herom til Kommissionen. Dialogmøderne organiseres og støttes af det regionale miljøcenter for Central- og Østeuropa (REC), som er delvis finansieret af Kommissionen. De møder, der blev afholdt i 2002, fokuserede på gennemførelsen af ISPA med særlig vægt på overgangen til Samhørighedsfonden og tiden efter tiltrædelsen.

[21] Ikke-statslige organisationer

Webstedet blev regelmæssigt opdateret med informationsark om projekter, der var godkendt af Kommissionen, nye versioner af bilagene til finansieringsaftalen, nye brochurer om resultaterne af ISPA og dokumentation om ISPA-partnermødet.

I begyndelsen af 2002 blev der udgivet en brochure med vigtige oplysninger om ISPA-projekter og -arrangementer i 2001. Brochuren var et supplement til årsrapporten om ISPA for 2001.

Der blev udarbejdet særlige brochurer med oplysninger om situationen for ISPA i de forskellige modtagerlande.

I februar 2002 blev der afholdt en større pressekonference for at underrette journalisterne om resultaterne i de to første år af programmeringen og gennemførelsen af ISPA. Konferencen blev transmitteret via Europe by Satellite (EbS).

ISPA's tilstedeværelse på European Business Summit blev sikret via Generaldirektoratet for Udvidelses informationsstand. Der blev i den anledning udgivet en brochure "Isipa and Business opportunities" for at oplyse erhvervslivet om ISPA-finansierede projekter og dertil knyttede kontraktmuligheder. Brochuren blev også uddelt i de forskellige "EU Info Points" i medlemsstaterne.

Landeprofiler

Dette kapitel giver nytte oplysninger om de enkelte lande:

16. Bulgarien

I 2002 modtog Bulgarien en samlet forpligtelsesbevilling fra ISPA på 103,9 mio. EUR, som blev fordelt mellem transport- og miljøsektoren med henholdsvis 52 mio. EUR og 51,9 mio. EUR. TB-foranstaltninger (forberedelse til EDIS) tegnede sig for 0,7 mio. EUR af disse forpligtelser. Tildelingen til Bulgarien udgjorde 9,44 % af det samlede ISPA-budget i 2002.

Programmering

I løbet af 2002 overtog finansministeren rollen som den nationale ISPA-kordinator fra ministeren for regionaludvikling og offentlige arbejder. Finansministeriet forvalter nu alle tre førtiltrædelsesinstrumenter via et nyoprettet direktorat, hvor der er oprettet et koordineringskontor for ISPA.

Der blev godkendt i alt seks miljøprojekter og et transportprojekt til ISPA-finansiering i 2002. Desuden blev der godkendt en TB-foranstaltning til finansiering af de første faser af EDIS-processen.

De godkendte infrastrukturprojekter var:

- Ljulín-motorvejen: bygning af en ny motorvejsstrækning på 19 km på hovedvejskorridoren syd for Sofia i retning Grækenland og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien.
- Bygning af nye spildevandsbehandlingsanlæg og dermed forbundne investeringer i kloaksystemerne i Sevlievo, Montana, Popovo, Targoviste, Lovech og Bourgas.

Frem til slutningen af 2002 androg betalingerne af samtlige ISPA-midler til projekter i Bulgarien 34,9 mio. EUR, hvilket udgør de første rater af forskuddene til de godkendte projekter. I 2002 androg betalingerne 19,2 mio. EUR.

Gennemførelse

Der skete fortsat fremskridt i 2002 med forberedelserne til udbud og kontraktindgåelse i forbindelse med ISPA-projekterne. I transportsektoren kom der et godt resultat ud af udbuddene vedrørende projektet til genudvikling af Sofia lufthavn (bygge- og anlægskontrakten blev underskrevet i december), og vedrørende TB-foranstaltningen i forbindelse med rekrutteringen af projekteringskonsulenterne for Donaubroprojektet (kontrakten blev undertegnet i november 2002). Der blev desuden indgået et antal mindre TB-kontrakter med henblik på at hjælpe de kontraherende myndigheder med udbudsprocedurerne og den generelle projektforbereelse. I miljøsektoren blev der i 2002 lanceret udbud for bygge- og anlægsarbejder til to større projekter.

Overvågning og evaluering

ISPA-overvågningsudvalget mødtes i Sofia i april og november 2002. Udvalget gjorde opmærksom på, at gennemførelsen af ISPA-projekterne skred for langsomt frem, og at kapaciteten var for svag i visse gennemførelsesorganer. Kommissionen understregede, at henstillingerne fra de tidligere revisioner burde følges nøje op.

EDIS

Der skete fremskridt med planlægningen af EDIS med vedtagelsen i 2002 af et oplæg (concept paper), som fastlagde strategi og tidstabel. Oplægget var udarbejdet af finansministeriet med hjælp af SIGMA [22]. Ifølge oplægget skulle EDIS være gennemført for både Phare og ISPA i slutningen af 2004. De bulgarske myndigheder har desuden nedsat en arbejdsgruppe på højt plan bestående af de ministre, der først og fremmest er berørt af ISPA, med henblik på at vurdere de opnåede resultater og sikre koordineringen mellem de forskellige ministerier.

[22] « Support for Improvement in Government and Management in Central and Eastern European countries », et fælles OECD/EU-initiativ.

I 2002 blev der godkendt teknisk bistand fra ISPA til finansiering af de første 3 faser af EDIS (vurdering af mangler, udbedring af mangler og vurdering af overensstemmelsen) på i alt 892 000 EUR.

Finansiell forvaltning og kontrol

De vigtigste resultater af den revision, der blev foretaget i slutningen af 2001, af Generaldirektoratet for Regionalpolitik af ISPA-gennemførelsesorganernes finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer, blev sendt til de bulgarske myndigheder i begyndelsen af 2002 med henstillinger til de forbedringer, der var nødvendige for at opfylde kravene i artikel 9 i ISPA-forordningen. Revisionen blev fulgt op i oktober 2002.

17. Tjekkiet

I 2002 blev der indgået forpligtelser for et beløb på i alt 80,5 mio. EUR til Tjekkiet, hvilket repræsenterede 7,26 % af ISPA's årlige budget. Ca. 31 mio. EUR blev afsat til miljøprojekter, 25 mio. EUR til transportprojekter og 24 mio. EUR til nødhjælp i forbindelse med oversvømmelserne (se nedenfor). Der blev desuden tildelt yderligere 136 000 EUR til at støtte indførelsen af EDIS for ISPA.

Programmering

I 2002 var det vigtigste formål med den almindelige programmering at bringe ligevægt i transport- og miljøsektorerne, hvilket medførte, at tre af de fire nye projekter, der blev vedtaget i løbet af året, vedrørte miljøsektoren.

Et særligt træk ved miljøprojekterne, der ligesom tidligere år var koncentreret om spildevandsektoren, var, at man i højere grad gik over til at gruppere projekterne. Da Tjekkiet største behov i denne sektor findes i mindre og middelstore byområder, har Kommissionen søgt at fremme ansøgninger, der grupperer flere byområder beliggende i samme vandløbsopland, som kan indgå i en samlet indsats til nedbringning af forureningsniveauet i de pågældende vandløbsopland. To grupperede projekter med fokus på vandløbsoplandene ved Dyje og Becva blev godkendt i 2002.

Et større jernbanetransportprojekt, som er led i TINA-netværket, blev vedtaget i 2002.

Programmeringen var i høj grad præget af de store oversvømmelser, som ramte Tjekkiet og dets nabolande i august 2002. Efter drøftelser på højt niveau med de tjekkiske myndigheder blev der tildelt 24 mio. EUR fra ISPA-budgettet for 2002 (samt yderligere 6 mio. EUR fra 2003-budgettet) til genopbygningsforanstaltninger i transport- og miljøsektoren som en del af Kommissionen generelle katastrofehjælp.

Gennemførelse

Hvad angår udbud og kontrakter blev der i 2002 undertegnet i alt fire tjenesteydelsekontrakter for projektering, overvågning og teknisk bistand i transportsektoren, samt fem bygge- og anlægskontrakter (tre i transportsektoren og to i miljøsektoren). Kommissionen fokuserer generelt på, hvor lang tid der går fra projektets godkendelse til arbejdets påbegyndelse.

Den tekniske bistand, der var blevet bevilget fra ISPA-budgettet for 2000 til forberedelsen af nye ansøgninger, blev ikke anvendt af Tjekkiet i 2002. Foranstaltningen udløb i december 2002, som var slutdatoen.

ISPA-nødhjælpen i forbindelse med oversvømmelserne blev gennemført eksemplarisk i 2002. I overensstemmelse med Kommissionens forskrifter anvendtes for denne foranstaltning de særlige udbudsprocedurer for nødhjælp, og ved udgangen af året var et betydeligt antal delprojekter blevet gennemført, specielt i transportsektoren.

Overvågning og evaluering

Der blev i 2002 afholdt to møder i overvågningsudvalget i henholdsvis Ostrava og Prag. Kommissionen var under disse møder særlig opmærksom på, hvordan udbuds- og kontraktprocedurerne skred frem, for at identificere sager, hvor projekterne eventuelt endnu ikke ville være påbegyndt to år efter godkendelsen, og i givet fald foreslå afhjælpende foranstaltninger.

Samfinansiering med IFI'er

Det godkendte jernbaneprojekt modtog også lån fra EIB. Samarbejdet med banken blev især styrket med henblik på samfinansiering af nye projekter i 2003 og forberedelserne til Samhørigheds- og strukturfondene i perioden efter udvidelsen. Der blev også afholdt regelmæssige kontakter med EBRD med henblik på eventuel samfinansiering af fremtidige ISPA-projekter.

EDIS

Fase I af EDIS-køreplanen, (vurdering af mangler) blev afsluttet i løbet af 2002, men påbegyndelsen af fase II og III blev forsinket med det resultat, at det oprindelige mål, at EDIS skulle være fuldendt i slutningen af 2002, viste sig at være urealisabelt. Kommissionen vil nøje overvåge gennemførelsen af den tekniske bistand på dette område i løbet af 2003 for at sikre, at Tjekkiet reelt vil være i stand til at forvalte EU-midlerne fra Samhørigheds- og strukturfondene under den fuldstændig decentraliserede forvaltning efter udvidelsen.

Finansiell forvaltning og kontrol

I november 2002 gennemførte Generaldirektoratet for Regionalpolitik en revision, for at vurdere om de finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer fungerede tilfredsstillende og evt. henstille til forbedringer. Revisionen fandt ingen væsentlige mangler ved de systemer, der er indført i den nationale fond og i gennemførelsesorganerne, som var i overensstemmelse med de væsentligste gældende forskrifter,

forudsat at de interne revisionsaktiviteter bliver gennemført og fordelingen af arbejdsopgaver og ansvar i miljøsektoren bliver afsluttet.

18. Estland

I 2002 modtal Estland en samlet forpligtelsesbevilling på 30,4 mio. EUR fra ISPA, som blev fordelt mellem transport- og miljøsektorerne med henholdsvis 9,7 mio. EUR og 14,3 mio. EUR. Teknisk bistand til transport androg 6,3 mio. EUR. Herudover blev der tildelt 87 000 EUR til en TB-foranstaltning til forberedelsen af EDIS. Tildelingen til Estland udgjorde 2,74 % af det samlede ISPA-budget for 2002.

Programmering

Der blev godkendt fire investeringsprojekter i miljøsektoren, mens transportsektoren tegnede sig for ét investeringsprojekt og to TB-foranstaltninger. I perioden 2000-2002 blev der godkendt 13 miljøprojekter inklusiv to TB-foranstaltninger, og syv transportprojekter inklusiv fire TB-foranstaltninger samt en TB-foranstaltning for EDIS.

Gennemførelse

Hvad angår udbud og kontrakter blev der i 2002 undertegnet i alt fire tjenesteydelsekontrakter for projektering, overvågning og teknisk bistand (én i transportsektoren, én i miljøsektoren og 2 for EDIS), samt to bygge- og anlægskontrakter (begge i miljøsektoren).

Overvågning og evaluering

Overvågningsudvalget holdt møde i april og oktober 2002.

Samfinansiering med IFI'er

Blandt de foranstaltninger, der blev godkendt i 2002, var der involveret EIB-finansiering i et transportprojekt, en TB-foranstaltning i transportsektoren og et projekt i miljøsektoren. Siden begyndelsen af ISPA har IFI'er suppleret ISPA-støtten med ca. 74 mio. EUR i form af lånefinansiering, hvilket udgør 61 % af de tildelte ISPA-midler. Udover at øge virkningen af ISPA-lånene spiller EIB, de nordiske banker (NIB, NEFCO) og de nordiske miljøorganer også en væsentlig rolle ved at yde ekspertbistand til udarbejdelsen af kvalitetsansøgninger om ISPA-støtte.

EDIS

Estland er langt fremme med EDIS-processen. I 2002 blev fase I til III af køreplanen for EDIS udliciteret, og kontrakterne blev indgået og gennemført. I december 2002 indgav den nationale anvisningsberettigede derfor en ansøgning om udvidet decentralisering i henhold til artikel 12 i ISPA-forordningen.

Finansiell forvaltning og kontrol

De vigtigste resultater af revisionen i 2001 blev meddelt de estiske myndigheder i begyndelsen af 2002 med henstillinger til de forbedringer, der måtte indføres for at opfylde kravene i artikel 9 i ISPA-forordningen. En opfølgning af revisionen blev gennemført i juli 2002 for at evaluere de organer, der ikke var blevet behandlet tidligere, og revidere projektkostningerne for de projekter, der var påbegyndt. Også her fik de estiske myndigheder meddelelse om de vigtigste resultater og henstillinger.

19. Ungarn

I 2002 modtog Ungarn en samlet forpligtelsesbevilling på 94,1 mio. EUR, hvoraf 44,6 mio. EUR var beregnet til transportprojekter og 49,1 mio. EUR til miljøprojekter. Forpligtelserne til TB-foranstaltninger i begge sektorer androg 432 000 EUR. Den samlede tildeling til Ungarn udgjorde 8,5 % af det samlede ISPA-budget for 2002.

Programmering og gennemførelse

I 2002 blev der godkendt fire miljøprojekter og tre transportprojekter, heraf en TB-foranstaltning. I perioden 2000-2002 blev der godkendt 19 miljøprojekter, heraf fire TB-foranstaltninger, og 10 transportprojekter heraf ligeledes fire TB-foranstaltninger.

Hvad angår udbud og kontrakter blev der i 2002 undertegnet i alt 13 kontrakter for projektering, overvågning og teknisk bistand (én i transportsektoren og 12 i miljøsektoren fortrinsvis til udarbejdelsen af projekter og udbud), samt tre bygge- og anlægskontrakter i transportsektoren.

I slutningen af 2002 androg betalingerne 48,5 mio. EUR

Overvågning og evaluering

Overvågningsudvalget mødtes i april og oktober 2002.

Samfinansiering med IFI'er

Alle projekter er samfinansieret med EIB.

EDIS

Fase I - vurdering af mangler - blev gennemført af den ungarske regerings kontrolkontor og resultaterne sendt til Kommissionen i marts 2002.

Fase II - udbedring af mangler - blev afsluttet medio marts 2003. Resultaterne af fase III - overensstemmelsesvurdering - ventes fremsendt til Kommissionen i juli 2003.

Finansiell forvaltning og kontrol

De vigtigste resultater af den revision, der blev foretaget af Generaldirektoratet for Regionalpolitik af ISPA-gennemførelsesorganernes finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer, blev sendt til de ungarske myndigheder i begyndelsen af 2002 med henstillinger med henblik på at opfylde kravene i artikel 9 i ISPA-forordningen.

20. Letland

I 2002 modtog Letland en forpligtelsesbevilling fra ISPA på i alt 46,5 mio. EUR, hvoraf 31,2 mio. EUR var afsat til transportprojekter og 15,3 mio. til miljøprojekter. Den samlede tildeling til Letland udgjorde 4,20 % af det samlede ISPA-budget i 2002.

Programmering

I 2002 blev der godkendt to miljøprojekter, to transportprojekter og en TB-foranstaltning med henblik på forberedelsen af EDIS. I perioden 2000-2002 blev der godkendt i alt 21 projekter: 10 i miljøsektoren, 10 i transportsektoren og et for EDIS.

Strækningen mellem Gauja-Lilaste på "Via Baltica" og et teknisk bistandsprojekt i jernbanesektoren blev fuldendt i 2002. Adskillige udbud for transport- og miljøforanstaltninger blev offentliggjort samme år.

Skønt der blev indgået forpligtelser for hele den disponible ISPA-bevilling i 2002, udgjorde betalingerne i slutningen af 2002 kun 28 mio. EUR, hvilket svarede til første og andet forskud samt mellemliggende betalinger samt én endelig betaling.

Gennemførelse

Hvad angår udbud og kontrakter blev der i 2002 undertegnet i alt fire kontrakter for projektering, overvågning og teknisk bistand (to i transportsektoren og to i miljøsektoren).

Overvågning og evaluering

De blev afholdt to møder i overvågningsudvalget for ISPA, et i april og et i oktober 2002. Udvalget gjorde opmærksom på, at gennemførelsen af projekterne skred for langsomt frem, specielt med hensyn til udbud og kontrakter, og at kapaciteten var for svag i visse gennemførelsesorganer. Der blev følgelig taget de nødvendige skridt til at styrke strukturerne i gennemførelsesorganerne.

Samfinansiering med IFI'er

Hidtil har alle godkendte miljøinfrastrukturforanstaltninger været samfinansieret med IFI'er: fem med EIB, fire med NIB, fem med NEFCO, én med EBRD og en foranstaltning med Verdensbanken. I transportsektoren yder EIB, EBRD og Verdensbanken parallel samfinansiering til ISPA-projekterne.

EDIS

Den første fase (vurdering af mangler) blev afsluttet i slutningen af 2002. Anden fase (udbedring af mangler) startede i april 2003. Målet er, at EDIS for ISPA skal være gennemført i slutningen af 2003.

Finansiell forvaltning og kontrol

De vigtigste resultater af revisionen af de finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer blev sendt til de lettiske myndigheder i april 2002 med henstillinger til de forbedringer, der skulle gennemføres for at opfylde kravene i artikel 9 i ISPA-forordningen.

21. Litauen

I 2002 modtog Litauen en forpligtelsesbevilling fra ISPA på i alt 61,1 mio. EUR, som blev fordelt mellem transport- og miljøsektorerne med henholdsvis 28,5 mio. EUR og 32,6 mio. EUR. Tildelingen til Litauen udgjorde 5,52 % af det samlede ISPA-budget for 2002.

Programmering

I miljøsektoren er der til forbedring af vand- og spildevandssystemerne blevet indført en metode baseret på opsamlings- eller drænområder, og den første projektansøgning, der var blevet udarbejdet med henblik herpå, blev modtaget i 2002.

I 2002 blev der godkendt i alt 11 projekter. Der blev desuden godkendt ændringer til to miljøprojekter, og udløbsdatoen blev forlænget for den tekniske bistandsforanstaltning i transportsektoren. Der blev således i alt godkendt 15 miljøprojekter, 9 transportprojekter og en TB-foranstaltning for EDIS til ISPA-støtte mellem 2000 og 2002.

Der blev indgået forpligtelser for hele ISPA-tildelingen til projekter i 2002 og betalingerne indtil slutningen af året androg 53,23 mio. EUR, hvilket svarede til første forskud på projekter, der var godkendt i 2000 og 2001, samt andet forskud og mellemtilgængende betalinger for de fleste transportprojekter og for et miljøprojekt (rehabilitering og udvidelse af systemerne til vandforsyning og spildevandsopsamling i Vilnius, fase 1 og 2). Litauen er blandt de kandidatlande hvor betalingerne udgør den højeste procentdel af forpligtelserne.

Gennemførelse

Hvad angår udbud og kontrakter blev der i 2002 undertegnet i alt 16 tjenesteydelsekontrakter for projektering, overvågning og teknisk bistand (tre i transportsektoren og 13 i miljøsektoren), samt seks bygge- og anlægskontrakter (fire i transportsektoren og to i miljøsektoren).

Overvågning og evaluering

Der blev afholdt møder i ISPA-overvågningsudvalget i april og oktober 2002.

Samfinansiering med IFI'er

Det vigtigste jernbaneprojekt for korridor IXB Rail - strukturer og sektor 5 - samfinansieres med EBRD. For de andre projekters vedkommende er Litauen ved at gå over til selvfinansiering eller markedslån, da den statsgaranti, der ofte kræves af IFI'er, betragtes som uforenelig med landets samlede gældspolitik.

EDIS

Det er gået støt fremad med forberedelserne til EDIS, og Litauen ventes at blive det andet land, der går over til fase IV (overensstemmelsesvurdering).

Finansiell forvaltning og kontrol

De vigtigste resultater af revisionen af ISPA-gennemførelsesorganernes finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer blev sendt til de litauiske myndigheder i begyndelsen af 2002 med henstillinger til de forbedringer der var nødvendige for at opfylde kravene i artikel 9 i ISPA-forordningen. Der vil blive foretaget en opfølgning af revisionen i løbet af 2003.

22. Polen

I 2002 modtog Polen en samlet forpligtelsesbevilling fra ISPA på 362,8 mio. EUR, hvoraf 177,5 mio. EUR var afsat til miljøprojekter og 177,7 mio. til transportprojekter. Der blev tildelt 10,8 mio. EUR til TB-foranstaltninger. Der blev endvidere finansieret et EDIS-projekt, som modtog 0,3 mio. EUR. Den samlede tildeling til Polen udgjorde 32,80 % af det samlede ISPA-budget i 2002.

Programmering

I alt 13 miljøprojekter og 7 transportprojekter blev godkendt til ISPA-støtte i 2002, heraf fire TB-foranstaltninger til transportprojekter.

I transportsektoren fokuseres der fortsat på større projekter på de vigtigste veje, idet der lægges særlig vægt på at opnå en passende ligevægt mellem vej- og jernbaneprojekterne. Der blev godkendt tre vejprojekter: opgradering af hovedvej 50 på strækningen mellem Grójec og Minsk Mazowieckie, og to TB-foranstaltninger, en for A4-motorvejen mellem Krzywowa og Zgorzelec og en for A2-motorvejen mellem Strykow og Konotopa. Der blev godkendt fire jernbaneprojekter: to TB-foranstaltninger for E75

Rail Baltica Warszawa-Trakiszki og for det resterende arbejde på jernbanekorridor II, jernbanelinjen Siedlce-Terespol og E30-jernbanelinjen Weglinec-Zgorzelec/Dolna. Med godkendelsen af disse projekter andrager jernbaneprojekterne nu 49 % af den samlede transporttildeling.

I miljøsektoren tegnede ISPA-støtten til drikkevandsforsyning og spildevandsbehandling sig i 2002 for det største antal projekter og modtog den største støttetildeling. Som i tidligere år var støtten fortsat rettet mod de største befolkningscentre, men der er tendens til også at inddrage mindre centre. De godkendte projekter omfattede kombinerede drikkevands- og spildevandsprojekter i Szczecin (ved væsentlige ændringer af en eksisterende første fase), Opole, Jelenia Gora og Czestochowa, et projekt til forsyning med drikkevand i Elblag, spildevandsprojekter i Brzeg, Boleslawiec, Ruda Slaska, Lublin, Wloclawek og Mielec og endelig to projekter til behandling af fast affald i Kalisz og Radom.

Gennemførelse

Skønt forberedelsen og godkendelsen af projekterne er skredet rimeligt godt fremad - specielt for så vidt angår miljøprojekterne - har gennemførelsen i begge sektorer været langsom. Der var imidlertid tydelige tegn på, at gennemførelsen var ved at blive fremskyndet i anden halvdel af 2002, hvor et voksende antal bygge- og anlægskontrakter blev godkendt. Den vigtigste grund til den langsomme gennemførelse var, at de polske kontraherende myndigheder ikke havde tilstrækkelig erfaring med udbuds- og kontraktprocedurerne. Der er blevet råd bod på dette med TB-foranstaltninger over længere tid, som begyndte at give positive resultater i 2002.

Overvågning og evaluering

ISPA-overvågningsudvalget holdt møde i april og oktober 2002.

Samfinansiering med IFI'er

Det aktive samarbejde med IFI-erne i miljøsektoren fortsatte i 2002. Kommissionen har bemærket, at modtagerne indleder forhandlinger med IFI'er, men ikke indgår den endelige låneaftale, før en støtteforanstaltning fra ISPA er blevet godkendt

EDIS

Forberedelserne til EDIS skred tilfredsstillende frem, og det ventes, at Polen vil nå fase III i køreplanen (overensstemmelsesvurdering) i løbet af 2003.

Finansiell forvaltning og kontrol

De vigtigste resultater af den revision, der blev foretaget i slutningen af 2001 af Generaldirektoratet for Regionalpolitik af ISPA-gennemførelsesorganernes finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer, blev sendt til de polske myndigheder i begyndelsen af 2002 med henstillinger til de forbedringer, der bør gennemføres for at opfylde kravene i artikel 9 i ISPA-forordningen. Revisionen blev fulgt op i oktober 2002.

23. Rumænien

I 2002 modtog Rumænien en samlet forpligtelsesbevilling på 256,6 mio. EUR fra ISPA, hvoraf 124,4 mio. EUR blev afsat til transportprojekter og 132,1 mio. EUR til miljøprojekter. Forpligtelserne til TB-foranstaltninger i begge sektorer androg 3,7 mio. EUR. Der blev desuden givet en forpligtelse på 0,484 mio. EUR til en foranstaltning til styrkelse af kapaciteten i gennemførelsesorganerne for ISPA. Tildelingen til Rumænien udgjorde 23,17 % af det samlede ISPA-budget for 2002.

Programmering

Der blev i 2002 godkendt i alt otte nye projekter i begge sektorer..

I miljøsektoren blev der godkendt syv projekter, heraf en TB-foranstaltning. Fem projekter vedrører kombinerede investeringer i drikkevand- og spildevandssektorerne i byerne Brasov, Satu Mare, Buzau, Sibiu og Piatra Neamt, mens et projekt vedrører et system til forvaltning af fast affald i byen Ramnicu Valcea. Den tekniske bistandsforanstaltning drejer sig om støtte til forberedelsen af ISPA-ansøgninger i byerne Baia Mare, Botosani, Drobeta, Galati, Deva og Hunedoara.

I miljøsektoren var TB-komponenten til overvågning af arbejdet og forvaltning af projekter, der blev godkendt i 2002, generelt større end i de hidtil godkendte projekter, da der ikke tidligere har været internationalt støttede investeringer i vandværker og spildevandsanlæg i de udvalgte byer.

Et TB-foranstaltning blev godkendt i transportsektoren til forberedelse af et projekt til forbedring af Donaus sejlbarhed.

Desuden blev der inden for rammerne af EDIS godkendt en TB-foranstaltning til styrkelse af implementeringskapaciteten i finansministeriet.

Gennemførelse

I 2002 ydede Kommissionen relevant teknisk bistand til ministeriet for offentlige arbejder, transport og boliger og ministeriet for vand og miljøbeskyttelse, som er de fagministerier, der fungerer som gennemførelsesorganer, med henblik på at sikre, at projekterne forvaltes og gennemføres effektivt og i overensstemmelse med EU-kravene til udbud, kontraktindgåelse, overvågning og finansiel kontrol.

Hvad angår udbud og kontrakter blev der i 2002 undertegnet i alt ni tjenesteydelsekontrakter for projektering, overvågning og teknisk bistand (én i transportsektoren og otte i miljøsektoren), samt otte bygge- og anlægskontrakter (fire i transportsektoren og fire i miljøsektoren).

Skønt der blev indgået forpligtelser for alle de disponible ISPA-bevillinger i løbet af perioden 2000-2002, androg betalingerne i slutningen af 2002 kun 117,4 mio. EUR, hvoraf 51,8 mio. fandt sted i 2002. I 2002 blev der kun udbetalt andet forskud for to investeringsforanstaltninger, hvilket skyldes træghed i kontraktindgåelsen for bygge- og anlægsarbejder og vanskeligheder med at overholde kravene i artikel 8 i finansieringsaftalerne.

Overvågning og evaluering

ISPA-overvågningsudvalget afholdt to møder i 2002, henholdsvis i april og oktober.

Samfinansiering med IFI'er

Samfinansiering med IFI'er spiller en vigtig rolle i Rumænien, specielt i miljøsektoren, hvor de fleste ISPA-foranstaltninger samfinansieres med IFI'er. Det drejer sig om otte foranstaltninger med EIB (to i 2000 i Craiova and Braila, tre i 2002 i Cluj, Focsani og Pascani, og tre i 2002 i Satu Mare, Buzau and Piatra Neamt). Desuden blev otte foranstaltninger samfinansieret med EBRD (to i 2000 i Constanta og Iasi, fire i 2001, i Arad, Oradea, Timisoara og Targu Mures og to i 2002 i Brasov and Sibiu).

I transportsektoren finansierer EIB og EBRD parallelle projekter. I alt androg de samlede samfinansierede foranstaltninger ca. 494 mio. EUR af ISPA-støtten i miljøsektoren.

Dette samarbejde ventes at fortsætte i hele ISPA-programmeringsperioden, da behovet for støtte langt overstiger ISPA-tildelingen.

EDIS

I november 2002 bekræftede den nationale anvisningsberettigede, at den rapport, der var bestilt af Kommissionens delegation og blev afsluttet i januar 2002, udgjorde de rumænske myndigheders rapport over vurdering af manglerne, dvs. den første fase af EDIS-køreplanen.

Kommissionen godkendte i 2002 en TB-foranstaltning for at styrke gennemførelsesorganernes kapacitet til at implementere ISPA-foranstaltningerne i fase II (udbedring af mangler) af køreplanen.

Foranstaltningen havde således til formål at opfylde de mest akutte behov ved at stille kortfristet teknisk bistand til rådighed specielt med sigte på at accelerere udbud og kontrakter i forbindelse med godkendte ISPA-foranstaltninger samt forbedre kvaliteten af udbudsdokumenterne, udarbejde en procedurehåndbog og uddanne personalet.

Finansiel forvaltning og kontrol

Generaldirektoratet for Regionalpolitik foretog først en revision af ISPA-gennemførelsesorganernes finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer i begyndelsen af januar 2002. De vigtigste resultater blev sendt til de rumænske myndigheder i maj 2002 med henstillinger til de forbedringer, der var nødvendige for at opfylde kravene i artikel 9 i ISPA-forordningen. Revisionen vil blive fulgt op i 2003 med henblik på en mere detaljeret evaluering af procedurerne for offentlige kontrakter og de endelige modtagere i miljøsektoren.

24. Slovakiet

I 2002 modtog Slovakiet en samlet forpligtelsesbevilling på i alt 54,1 mio. EUR, som blev fordelt mellem transport- og miljøsektorerne med henholdsvis 28,7 mio. EUR og 23,9 mio. EUR. Teknisk bistand

tegnede sig for 1,5 mio. EUR. Tildelingen til Slovakiet udgjorde 4,89 % af det samlede ISPA-budget for 2002.

Programmering

Der er sket regelmæssige fremskridt med programmeringen af foranstaltningerne, således at det har været løbende har været et passende antal forberedte projekter.

I transportsektoren blev der godkendt ét projekt i 2002: moderniseringen af jernbanestrækningen mellem Trnava og Piest'any (i alt 97,4 mio. EUR, heraf ISPA-støtte på 46,7 mio. EUR). Med godkendelsen af dette fjerde transportprojekt var ISPA-programmeringen fulden, da alle disponible midler til transportsektoren i Slovakiet inden for rammerne af det finansielle overslag for 2000-2006 var blevet tildelt. Et større projekt vedrørende motorvejsstrækningen Mengusovce - Jánovce, som blev forelagt til finansiering i 2002, vil følgelig blive behandlet under Samhørighedsfonden. I slutningen af 2002 blev der endvidere udarbejdet en finansieringsaftale på 2,2 mio. EUR til teknisk bistand til forberedelsen af ca. 10 transportprojekter, der skal finansieres under Samhørighedsfonden fra 2004 og fremover.

Der blev godkendt fem miljøprojekter til i alt 94 mio. EUR, som omfattede en ISPA-tildeling på 57,2 mio. EUR og en samlet forpligtelse for 2002 på 28,5 mio. EUR.

- spildevandsbehandling i Zilina (samlede omkostninger: 19,6 mio. EUR, ISPA-støtte: 9,8 mio. EUR)
- kloakering i Liptovsky Mikulas (samlede omkostninger: 10,5 mio. EUR, ISPA-støtte 5,2 mio. EUR)
- kloakering og drikkevand i det sydøstlige Zemplin (samlede omkostninger: 23,6 mio. EUR, ISPA-støtte: 16,5 mio. EUR)
- spildevandsbehandling i Povazska Bystrica (samlede omkostninger: 12,3 mio. EUR, ISPA-støtte: 6,1 mio. EUR)
- drikkevand i Velky Krtis (samlede omkostninger: 28 mio. EUR, ISPA-støtte: 19,6 mio. EUR).

Med godkendelsen af disse projekter blev det muligt for miljøsektoren at absorbere mere end den forudsete mellemste tildeling og udfylde det hul, der var opstået på grund af de svage programmeringsresultater i denne sektor i de første år af ISPA.

Der skete et større gennembrud inden for miljøprogrammeringen, da der efter flere måneders forhandlinger i august blev undertegnet et aftalememorandum mellem den nationale ISPA-koordinator og Kommissionens tjenestegrene om at tilpasse ISPA-miljøprogrammeringen til omlægningen i den slovakiske vandforvaltningsektor. I henhold til denne strategi vil de nye kommunaltejede regionale vandværker (som afløser de tidligere statsejede selskaber) blive de endelige modtagere af de fleste igangværende og alle fremtidige ISPA-projekter. Omlægningen vil blive støttet af to TB-foranstaltninger: én, der sigter på den tekniske, finansielle og forvaltningsmæssige modernisering af de regionale vandværker, og en anden, der støtter vandværkerne med at udarbejde projekter, der vil være egnede til finansiering under Samhørighedsfonden

Gennemførelse

De tre gennemførelsesorganer med ansvar for jernbane, veje og miljø har gjort visse fremskridt med gennemførelsen af ISPA-foranstaltningerne. Gennemførelsesstrukturerne er imidlertid stadig præget af manglen på kompetent personale.

Gennemførelsen af udbud og kontrakter har fortsat været ujævn, idet transportprojekterne gennemføres nogenlunde efter planen, mens miljøprojekterne er forsinkede.

I transportsektoren skred arbejdet med moderniseringen af jernbanestrækningen mellem Raa and penkvice godt fremad. Der blev iværksat et udbud for en bygge og anlægskontrakt for det andet jernbaneprojekt penkvice-Cifer. Det førte imidlertid ikke til noget resultat og vil blive lanceret igen. Udbuddet for motorvejsprojektet i Bratislava (D 61) blev lanceret og førte i begyndelsen af 2003 til undertegnelsen af bygge- og anlægskontrakter.

På miljøområdet har forberedelsen af udbud været forsinket, men der er sket fremskridt i den senere tid: For det første projekt, spildevandsbehandling i Trenčin, er kontrakten klar til undertegnelse. Det er gået væsentlig fremad med forberedelsen af bygge- og anlægsudbuddet for projekterne i Banska Bystrica og Komarno, men udbuddene er endnu ikke offentliggjort. TB-projektet for projektforbereelse

(i alt 1,45 mio. EUR) er næsten fuldstændig gennemført og resultatet udtrykt i antal forberedte projekter har været tilfredsstillende.

Betalingerne frem til slutningen af 2002 beløb sig til 17,2 mio. EUR og vedrørte forskud og mellemliggende betalinger af projekter og TB-foranstaltninger, der var godkendt mellem 2000 og 2002. For så vidt angår udbud og kontrakter, var der blevet undertegnet én for bygge- og anlægskontrakt (i transportsektoren).

Overvågning og evaluering

Der blev afholdt to møder i ISPA-overvågningsudvalget, henholdsvis den 18. april og 21. november 2002. Møderne var velorganiserede og kvaliteten af overvågningsdokumentationen er blevet gradvist forbedret. Projektudgiftsplanerne bør imidlertid være væsentlig mere detaljerede.

Samfinansiering med EIB og IFI'er

I miljøsektoren er samarbejdet med EIB blevet videreført. Et samlet lån fra en statsgaranteret slovakisk bank blev bragt i stand, men der blev imidlertid ikke ydet kreditter inden for denne ramme i 2002.

I transportsektoren blev den endelige aftale om samfinansiering med EIB af motorvejsprojektet i Bratislava undertegnet for et EIB-lån på 40 mio. EUR. Skønt det for tiden principielt også er muligt at få EIB-lån til jernbaneprojekter, har den slovakiske regering ikke valgt at benytte denne mulighed.

EDIS

Der er truffet foranstaltninger til intern kontrol og revision af den slovakiske centraladministration. I sommeren 2002 begyndte den nationale fond forberedelserne til EDIS-akkreditering af den del af administrationen, der er involveret i ISPA-gennemførelsen. Med henblik herpå blev der iværksat en TB-foranstaltning under ISPA (1,3 mio. EUR). Da forberedelserne til EDIS-akkreditering imidlertid er hæmmet af mangelen på kvalificerede menneskelige ressourcer i den nationale fond og i gennemførelsesorganerne, kan der ventes betydelige forsinkelser.

25. Slovenien

I 2002 modtog Slovenien en samlet forpligtelsesbevilling fra ISPA på i alt 16,6 mio. EUR, som blev fordelt med 0,6 mio. (3,3 %) til teknisk bistand til EDIS, 8,1 mio. EUR (48,4 %) til transportsektoren og 8,0 mio. EUR (48,3 %) til miljøsektoren. Tildelingen til Slovenien udgjorde 1,5 % af det samlede ISPA-budget i 2002.

Programmering

Miljøstrategien blev opdateret i slutningen af 2002 for at udvide listen over de projekter, der foreslås finansieret via ISPA- og Samhørighedsfonden i fremtiden. En lignende opdatering blev foretaget af transportstrategien i begyndelsen af 2003.

Der blev i alt godkendt 10 projekter i 2000 og 2001. I 2002 blev der godkendt et transportprojekt, et miljøprojekt og en TB-foranstaltning til EDIS, således at antallet af projekter, der var blevet godkendt siden 2002, kom op på 13.

Forberedelserne af udbud og kontrakter var tilfredsstillende, idet der siden 2000 er blevet indgået seks bygge- og anlægskontrakter.

Der blev indgået forpligtelser for hele den disponible ISPA-bevilling i perioden 2000-2002, mens der i slutningen af 2002 kun var betalt i alt 13,3 mio. EUR, hvilket udgør 25,4 % af de 52,3 mio. EUR, der var blevet forpligtet i denne periode.

Gennemførelse

For så vidt angår udbud og kontrakter blev der i 2002 indgået i alt tre tjenesteydelsekontrakter for projektering, overvågning og teknisk bistand (to i transportsektoren og en i miljøsektoren) samt tre bygge- og anlægskontrakter i miljøsektoren.

Overvågning og evaluering

Der blev afholdt to møder i ISPA-overvågningsudvalget i april og november 2002. Møderne var sammenfaldende med møder i de sektorvise tilsynsunderudvalg for miljø og transport under PHARE.

Samfinansiering med IFI'er

Slovenien har fortsat drøftelserne med EIB om de samlede lån for løbende og fremtidige ISPA-projekter. Når de pågældende låneaftaler er blevet undertegnet i 2003, vil der blive stillet lånemidler på henholdsvis 35 mio. EUR og 30 mio. EUR til rådighed til miljø- og transportprojekter. Dette vil bidrage til at øge virkningerne af ISPA-støtten og muliggøre et tættere samarbejde mellem banken og Kommissionens tjenestegrene om evalueringen af projektforslag.

EDIS

I slutningen af 2002 gennemførte de slovenske myndigheder første fase (vurderingen af mangler) af EDIS-køreplanen ved hjælp af deres egne ressourcer. I oktober 2002 blev der vedtaget en TB-foranstaltning for at hjælpe myndighederne med deres forberedelser til den udvidede decentralisering, der omfatter fase II (udbedring af mangler) og fase III (overensstemmelsesvurdering). EDIS ventes at være etableret i løbet af 2003.

Finansiell forvaltning og kontrol

Generaldirektoratet for Regionalpolitik foretog i november 2002 en ny revision for at vurdere, om de finansielle forvaltnings- og kontrolsystemer var tilstrækkeligt effektive, og fremsætte henstillinger til hvordan de kunne forbedres.

Forkortelser

EBRD // Den Europæisk Bank for Genopbygning og Udvikling

EDIS // Det udvidede decentraliserede implementeringssystem

VVM // Vurdering af virkningerne på miljøet

EIB // Den Europæiske Investeringsbank

EU // Den Europæiske Union

FIDIC // Det internationale forbund af rådgivende ingeniører

IFI // International finansiell institution

ISPA // Det strukturpolitiske førtiltrædelsesinstrument

NEFCO // Det Nordiske Miljøfinansieringsselskab

NIB // Den Nordiske Investeringsbank

Ngo // Ikke-statslig organisation.

OECD // Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling

OLAF // Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig

PPP // Offentlige-private partnerskaber

PHARE // Fællesskabsprogram for økonomisk bistand til landene i Central- og Østeuropa

SAPARD // Det særlige tiltrædelsesprogram for landbrug og udvikling af landdistrikter

TEN-T // Det transeuropæiske transportnet

TINA // Vurdering af transportinfrastrukturbehovene

Nyttige informationskilder

ISPA On-Line:

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/funds/ispa/ispa_en.htm

Generaldirektoratet for Regionalpolitik On-Line:

http://www.europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

Dokumentationscenter: // Europa-Kommissionen GD for Regionalpolitik B-1049Bruxelles/Brussel Tlf.: + 32.2.2960634 Fax: + 32.2.2966003 E-mail: regio-info@cec.eu.int

EU's websted: // www.europa.eu.int

GD for Udvidelses websted: // <http://europa.eu.int/comm/enlargement/index.htm>

EBRD's websted: // www.ebrd.com

EIB's websted: // www.eib.org

Bilag I: Landetabeller

Projects Decided 2002 Bulgaria - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Bulgaria - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Bulgaria - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Czech Republic - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Czech Republic - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Czech Republic - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Estonia - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Estonia - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Estonia - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Hungary - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Hungary - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Hungary - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Latvia - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Latvia - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Latvia - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Lithuania - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Lithuania - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Lithuania - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Poland - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Poland - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Poland - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Romania - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Romania - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Romania - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Slovakia - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Slovakia - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Slovakia - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2002 Slovenia - EUR

>TABELPOSITION>

Projects Decided 2000-2002 Slovenia - EUR

>TABELPOSITION>

Technical Assistance Measures 2000-2002 Slovenia - EUR

>TABELPOSITION>

Bilag II: Liste over projekter

Project list

>TABELPOSITION>